

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XV. Нью Йорк. Четвер, 10-го Січня, 1907. Число 2.

Vol. XV. New York, N. Y. Thursday, January 10, 1907. No. 2.

Entered as second class matter December 21, 1906 at the post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

Січень.

1	Ч.	Муч. в Нью-Йорку.
11	П.	Діт. у б. в Вифл.
12	С.	Антії, Теодорі.
13	Н.	По Родж. Мол.
14	П.	Н. Р. Обр. Г. В.
15	В.	Сильвестра п.
16	С.	Малахії прор.

3 Карлайл доносить П. Мармаш, що там убито одного угорського Русина Василя Жируша, який мав жінку і четверо дітей в старім краю. Покійний вибрався вже до краю та нещасте постало його саме перед виїздом. Хоч як намовляли його записати ся до Р. Н. Союзу, він не хотів, певний, що нічого йому з него не прийде. А тим часом показало ся, як нерозумно думав пробишчик. Яка би то річ була тепер для родина, як би був належав до Союзу. Се нехай буде остерогою для тих, що думають подібно як Василь Жируш.

Угорська церков сьв. О. Николая в Йонкерс, Н. Й. зістала заїкорпорована (записана) на єпископа як доносить газета „Yonkers Herald“. Тростісами суть латинський єпископ Фарі, вікарій генеральний Муві, о. Віктор Мірошай і Михайло Бодрог та Лен Добродікий. Значить, знов одну церков більше віддали Русини латинникам в зуби...

„Ранок“ орган Независимої Церкви в Канаді став виходити на ново в збільшенім форматі (8 сторін друку) і два рази на місяць. „Ранок“ набув також свою власну друкарню.

При кінці минулого року виїхали з Василіани з Галичини до Бразилії.

Зачуваємо, що в Куритібі в Бразилії, почнуть Русини видавати сего року часопись. Видавати її будуть єврейські люди.

„Кіев. Голос“ подає звістку, що проф. Лесяфт засновує на своїх курсах (т. зв. вільний університет) три катедри з українознавства: історії України, української мови й літератури. На ці лекції записалось уже біля 300 слухачів. Історію України має читати Олександр Ефименков, укр. мову—проф. А. Кримський; для читання історії укр. літератури лектора ще не запрошено; мабуть згодиться читати д. Овсяніко-Куліковський.

Київському губернаторові подано прохання за підписом проф. В. Антоновича, проф. Ів. Лучинського,

П. Жатецького та В. Науменка про затвердження статуту „Українського наукового товариства в Клівії“. Товариство має на меті розроблювати й популяризувати українською мовою різні науки.

Третє видане українського євангелія. Євангеліє від Матея в українському перекладі друкується в московській синодальній друкарні вже третім виданням у зменшеному форматі. Ціну за примірник цього видання буде визначено мінімальну, не більше 10 коп.

Папа видав енцикліку (циркуляр), в котрій проміть нову католицьку секту Маріанів в російській Польщі. Основателі секти „матір“ Марію Козловську, яку прихильники секти уважають за померлу Діву Марію, і прочих священників сеї секти виклято папою. Те саме загрожено і всім Маріявітам, сли не відкинуть сеї герезви до 20 днів.

Компанії, що суть власниками стріткар в Нью Йорку, не приймають до роботи людей маючих над 40 літ життя. Подібно роблять і другі компанії та фабрики.

В Шікаго застрайкували пекарі, що робили в кошерних пекарнях. На їх місце пішли робити скеби. Тоді страйкарі обливали йодоформом і якоюсь отрутою печиво скебівське і між жидами велика паніка. Всякий боїть ся хліб їсти, аби не отроїтись.

Нову рафінерію нафти будуть будувати в Каїро, Іл. Буде в ній роботи 1000 робітників.

57 000 машиністів працюючих на залізницях положений на захід від Чикаго, домагаються підвищення платні, вглядно вісімгоданного дня праці—а вразі відкинення їх жадань грозять страйком.

Страйкують в Копенгазі (в Данії) і „в Софії“ (Болгарії) робітники трамваєв, а в Генуї і Неаполі (Італії) моряки. Всі вони жадають підвищення заробітної плати.

За минулий рік прибуло до Сполучених Держав 1.169.353 емігрантів, отже о 106 тисяч більше, як в 1905 році.

Фармери засновали свою юнію, що зве ся American Society of Equity. Юнія ся має позакладати

по всіх більших містах свої склепи, аби виключити посередників, що натирають фермерів так як і купуючих. В сей спосіб продукти фермерські здешевілиб, а се булоб користію для робітників.

Німецькі робітники змушені їсти вже кінське, ослаче і псєяче мясо, бо во лове дуже дороге. Особливо багато псєячого мяса їдять в Саксонії.

Угорський міністер президент Векерле каже, що в осени буде предложений угорському соймови проєкт нового виборчого закона.

На будуче до війська в Злучених Державах будуть приємляти лише білі люди.

Коло Алта, в Чикаго, зблилось потяги, в наслідок чого 34 пасажири, переважно мексиканські робітники втратили жате, а много ранених.

В Шікаго, Іл. панує дифтерія, в Скрентоні Патаф. В Шікаго винен сему брак каналів, в Скрентоні лиха вода, яку продає людям компанія капіталістів за дорогі гроші.

Німецький канцлер кн. Білов заявив, що парламент тому розв'язано, аби увільнити уряд від заисимости від клерикальної партії і дати змогу так зміцнитись ліберальним групам, аби они в злучі з консерватистами могли поборювати зріст і силу соціалістів і клерикалів. Теперішня борба, казав Білов, є проти соціалістів, Поляків і центру.

На передмістю Вашингтону лучила ся страшна пригода. На лінії Балтімор і Огайо наїхав порожній потяг на особовий трен. Трен зістав розбитий на кусники, а пасажири будуть зябігі будьто тяжко ранені. Доси начислено 26 убитих, а 30—40 тяжко ранених. Причиною катастрофи уважають спізнєне особового потягу, а дальше густу мрак.

Президент Рузвелт вкінці рішив ся оставити реформу цасові тарифи в спокою в виду многих важайших справ, які сьмуть на порядку дзєвнім перед конгресом.

В Васав. Вис. одна жінка породила одну дитину а в 12 днів пізнійше другу. Мати і діти здорові.

В Ньюарку 18-літня дівчина Роза Кунцман по-

повнила самобійство через зажите kwasу карболового. Припускають, що причиною сего акту була любовна афера зі своїм працю давцем фабрикантом.

В Лянго (Мексико) напали Індіане на нову коломію, побивли десятиох людей смертельно, а трі жінки забрали з собою в гору, підпаливши вперед цілу оселю. Ніщєне трєвало дві години, поки не дав ся чути свисть локомотиви зближаючого ся робітничого трену. Жовніри, які також недалеко стояли табором, прийшли дві години пізнійше з помочію.

На Кубі, яку як звісно заняло тутєшнє військо все ще неспокій. Бажанем президента Рузвелта є, аби в як найскоршій часі від там вибори і вицфано військових Держав. Чи жаданє се здійснить ся буде залежати від рішеня конгресу. Тимчасом кубанські капіталісти вживають всіх зусиль на те, аби Куба остала як найдовше під оуїкою нашої републики, а деякі бажать навіть прилученя Куби до Злучених Держав. Они боять ся побіди при виборах зі сторони ліберальної партії, яка головно складаєсь з чорних людей і кажуть, що если чорні побідять—вибухне революція. Чорні палать цукрові плантації великих панів і поліція має купу роботи.

Перський цїсар, або як его зовуть, шах, про котрого смерть ходила чутка, помер доперва сими днями.

В деяких місцевостях на Кубі появились повстанці, які пљондрують околиці, де нема американського війська. Генерал ам. Бел в супроводі головного командуючого на Кубі Вінта обїжджає остров, щоби переконатись, де потрібно скріпити військову залого на случай вибуху повстаня.

В Лас Анїмас, Кол. вдерло ся 40 замаскованих людей до вязниці, звязали і замкнули дозорців в одній з вязничих комнат, опісля розбили замки вязничої пелі і витягнули з відтам Леберга. Послїдній замордував страшний спосіб Ловмаєра. Товпа, що ждала повороту емісарів, повитала диким криком їх поворот і безпроволочно взялась до екаєкуції смерті. Повіщено його на телеграфічнім стовпі. Леберг був білим.

15-го сего місяця мають зїхатись усі католицькі француські єпископи, аби на радатись, що дальше робити супроти розділу церкви від держави і теперішнього становища француського уряду.

Мешканці місточка Беяр в Еспанії покидають всі родинне місце в причини банкруцтва одинокої там фабрики убрать, яка давала всім заробіток. Уряди Урагвай і Нікарагуа (полуд. Америка) предложили мешканцям міста Беяр вільний переїзд і гроші на заложене подібних фабрик у себе, на що Беярці згодили ся.

В Петербурзі встрілено шефа поліції графа фон Лявнів, наслідника славного розбишакі Трепова. Справця замаху остає загадкою Петербурга, бо тіло его так посікли шаблями, що ніхто не розпізнає його особи. Чувств був оден з 27, яких привезла боева організація революційонерів на смерть. Цікаво хто буде „next“.

Скільки випито горілки в Росії. Відділ казєноної продажі горілки сповіщає про результати продажі горілки за 1905 рік в 65 губерніях і 10 областях з людністю в 132.240.000 душ. Продано горілки 75.037.174 відра, більш ніж в 1904 році на 4.725.496 відер. Валового доходу 612.437.886 руб.; росхїд 169.234.778; чистого доходу—443.253.011 руб. Частого доходу получено на 59.599.862 руб. більш ніж в 1904 році.

Найсвятїйший синод скинув з посади еромонаха Михайла, професора петербурзької академії та звелів йому їхати на заслання в задонський монастир в Воронїж. Синод розгнівав ся на еромонаха Михайла за те, що він пристав до „народно-соціалістической“ партії. Але він сказав, що не хоче слухати синода і на засланє не поїде, а поїде до дому одпочивати, а після сьвят знову приїде в Петербург.

Нова кара війни грозить Росії зі сторони Японії. Японський уряд дуже рішучо домагає ся переведеня всіх пунктів угоди та понадто домагаєт ся всяких уступок для себе що рівналоби ся усунєню всякого і так підорваного вже впливу Росії на далєкім Вєході. Щозробить уряд поки що не знати. Чинівництво, що вплутало Росію

в так ганєбну для неї війну з Японією, не дає ніякої запоруки, що і в тім случаю не нанесе якого лиха на свою країну.

Тут можливий одєн тім-жє вихід для Росії, віддати керму правління самому народови, який через своїх заступників в Думі проголосить вихід в так крутого положєня.

ЗНЕСИЛЮЄ СЯ. Архиепископ з Майєне любив завісїдї говорити, що тіло людське се камінь млинський, який меле на муку пшеницю, коли єї всипати на нього; колижні, тоді стирає сам себе, хоч і коли меле пшеницю, заєдно нищить ся сам. Орган травленя висилєє ся через свою працю, слабшає, в наслідок чого і апетит тупіє. І тут в великій пригоді стає Трінєра амер. Еліксир Гіркого Вина. Він привєртає сейчас апетит, і усуває всякі жодудкові і кишкові хвороби. Трінєра американський Еліксир Гіркого Вина є одиноким лікарством, на котрім можна полагатись. До набутєя ві всіх аутіках.

Jos. Triner, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

„Руский Боян“ в Клівленд, О. уряджує вокально—декламаторський вечєрок зі сьївами і театральним представлєнем в Germania Hall, Erie, 9 St. дня 26 го Януара 1907 р. в суботу.

ПРОГРАМА:

1. Вступнє слово виголосить о. Е. Бурк.
2. „My Country“, амер. гимн — відсьїває хор.
3. „Коль Славе“, псалом — відсьїває хор.
4. Ой піду я до млина — відсьїває хор.
5. Велика Пятниця — віддеклямує п. А. Бабічак.
6. Я Русин бїл, єсьм і буду, підкарпатська пісня — відсьїває хор.
7. „Гей на Івана“ — відсьїває хор.
8. „Мир вам братя“ — відсьїває хор.
9. Три сїни і козак — віддеклямує п. В. Мохрик.
10. Драма.

„ХТО ВИНЕН“.

ОСОБИ:

- Теодор Чайка, багатий господар — п. А. Качала.
- Олена, его жєна — п. М. Томцьо.
- Марїїна, їх дочка — п. М. Гладш.
- Петро, любовник Марїїни — п. Н. Поп.
- Іван, его сорєвник — п. А. Міндик.
- І. Сват — п. Ів. Калуг.
- ІІ. Сват — п. ІІ. Корьот.
- Полїдай — п. Ів. Матїх.
- І. Сусїда — п. М. Лян.
- ІІ. Сусїда — п. М. Варго.
- Працєальнє слово виголосить п. М. Луцак.
- Що представлєню весєла танєчна забав.
- Се буде перше руске театральнє представлєнє в Клівленд, О. Ані одєн Русин не повинен відмовити ся від участі в тім вечєрку. Ану брати Русини, Словаки, Чєхи і другі, покажіть сїм патріотизм. Приїдїть до нас на тую забаву, а ми вас радо і щиро приймємо і устїмаємо.
- Чистий дохід обернє ся на нашу церков. Вступ для мужа і жєни лїш 35 ц., самотні по 20 цт.

Петро Назан.

До верха гори.

В давню давнину, коли людей було не багато, та, землі були всюди вільні, коли кождий мусів сам працювати на утримане свого життя, людям жило ся воем інакше, як нині. Навісніші наші довжезні клопоти не мали тоді місця; кождий журив ся передовсім клопотами одного дня, щоби добути прожиток для себе і родини. Тоді всі люди були рівні. Право власності було тоді багато відмінне від нинішнього. На чім була печать рук праці чоловіка, то тільки могло зватись его власністю. Ріки, озера, степи, ліси, долини, все було для людей. Кождий збирав плоди землі по своїй волі і потребі і з тих власне часів дійшли до нас казочні оповідання про мавну, яка мала ся давати самим Богом синам Ізраїля. Писаних законів, титулів і привилеїв не було тоді зовсім. Саме жите, таке, як оно було, давало напрям усім діланям чоловіка.

Люди загалом були тоді добрі і чесні,—чужого ваз не хотіли, а навіть радо помагали оден одному. Нині право гостинності і милосердя, закон любви, се останки доброти, яка тоді між людьми існувала. Ненависти і погорди до других народностей тоді рівнож не було. Усякий стрівши чужинця з отвертими раменами приймав его під свою стріху, ставив перед ним, що мав найліпше, проводив кусень дороги, а прощаючись просив, щоби, коли доля приведе его в сі сторони еще раз, вступив до него. Щасте одного було щастем всіх, а одного недолею всі ділились. Любов родила нову любов і неважане до всього, що добре і благородне. Душевним кормом тодішнього часу були власне оповідання і розкази про благородні і величні вчинки добрих людей. На злого дивились тоді, як на чоловіка, що допче любов свого брата, що робить як будь зло своему ближньому. Перед очима кождого було тоді тільки дві барви: біла і чорна, добро і зло.

Але бувають і злі люди. Або випадок робив їх такими, або сама неохота піддатись закону життя пускала їх на бездорожжя. Суд над такими був тоді простий—право суду було тоді в руках народу. Винуватий мав нагородити кривду, та ще й доклад дати і обідяти, що злого більше не зробиць. В кожній родині попроси—говорили виноватому,—ми поможемо тобі, а злого не роби. Коли проступок повторив ся вдруге і втретє, присуд був еще коротший: „Як має жити, щоби робило зло—нехай гине“. І виконували владу.

Але бувало, що чоловік зробивши зло утікав з між знайомих людей і тягавсь бродягою по світі. Жилось ему легко, робити не треба, часу доволі, щоби подумати, як непрацюючи жити. А овочів життя можна було дістати тільки в людей, які его випускали. Но всеж годі було йти по світі і попросту рабувати і чоловік починав думати, яким способом можна сидіти безпечно на одному місці і спокійно споживати чужі плоди.

Лихий Дух, що був на світі ворогом усього доброго, прилучив ся до бездомних волоцюг і обняв місце доралника між ними.

— Пійдіть, сказав він, натворить лиха людям, а там вернете ся і пійдете начеб шукати того, що коїть лихо. Тоді все вам буде вільно. Ви станете мовби на сторожі правди і добра і за се вам всякий не пожалує малої жертви. Тоді ніхто і не подумав, щоби ви могли бути злі люди.

Згода. Поміж людьми пішла чутка, що натворилось багато злих людей і діють пакости по всіх усяках. Самі злії усе сейчас порозносили ще й приложили.

Покладавши ще небагато волоцюги пішли знов між нарід удаючи крайню покравдженість і запитали: „Хочете ви, щоби і вас так очухали? Нам все одно, але ви... Ратуйте себе, ратуйте свої родини, а то всі проведемо, скоро лихо глибоко закорінить ся. Ми готові стати на сторожі правди, готові стати за вас, тільки маленький дачок, ція ласка, най для нас по жертвує, бож і нам треба жити. Нам вже все одно, а ви спокійно заживете з своїми родинками.“

Людям подобалась така бесіда і несподівались між собою порішили, нехай сі добровольці стануть на сторожі, а вже їм прийде їх нагорода.

Не маючи клопотів сторожі правди думали даше, що робити. Вони не вдовольнялись датками, їм хотілось загартати багато всього, як найбільше—стати за всіх багатішими.

— Від своїх забирати, поки що не можете, сказав знов Лихий Дух, бож ви між ними і з них живете. Стратите довіре і вони перші стануть вашими ворогами. Затримайте їх довіре і оно стане вам оружьем на других. Ідіть і рабуйте чужі подальші народи, о яких не знають ваші люди, чи вони праві. Ідіть, як судай, як карателі, тоді і всього народу відстанете підмогу.

Послухали і пішли. Нарід не слідив за ними, бо бувши сам добрим, вірив їх словам, а коли вони вернулись з багатою добычею, то говорили, що адибавши

вату розбашак, відняли від неї її добич, і розбашак смертю укарали. Народови подобалась така діяльність сторожів і коли сусідні покравджені люди хотіли відступитись на своїх ворогах, увесь нарід взяв їх за простих розбашак, яким хотілось рабувати їх села і загорода. Так самі сторожі правди зрадавши ворожечу між двома братівими народами, могли сміло піднести голову, як судай і карателі винуватих. Тепер вже густо часто вирушали они з подальші країни, маючи певну підмогу від народу, щоби від часу до часу наказати ляхих сусідів.

Сам нарід бажав, щоби перемога була по его стороні і не зважаючи, що давні малі датки подвоїлись, і потроїлись, усею силою підпомагав своїх заступників. Нарід зовсім не тямив, що самі сторожі правди довели до того, що всі люди стали винуваті в очах своїх ближніх і годі було розібрати, хто винуватий, а хто ні. Тоді то повстали безнастанні наїди і напади, що були насінем пізніших великих війн, де люди, шукаючи віби справедливості і чесноти, шукаючи до бра море крови проляли.

Сторожі народного спокою вже з початку уважались окремим станом, а там даше і зовсім відділились. Ні думкою, ні роботою они не сходились з народом, тай ціле їх жите павло в сторону противну народному житю. Повстали так два окремі табори з відмінними інтересами і потребами. Інтереси народу мало могли займати войовників сторожів, а знов нарід не мав потреби думати о інтересах своїх заступників. Тай саме жите войовників прибрало з часом інший вигляд. Остаточна зміна наступила доперва тоді, коли начальників почали вибирати не на короткий час, а на ціле жите, признаючи їм неограничене право. Такого першого начальника називали они володарем, себто правителем, державці сейчас оголосили народови про его вибір. А нарід... що за діло було народови довго думати, що хтось там назвав себе володарем, чи другим ім'ям. Нарід мав свої щоденні клопоти.

Давовишні думки почали тепер мучити володаря. „Що се за володар, думав він, що мусить оглядатись на своїх підданих? Хто зможе заручити, що они коли небудь не кинуть ся на мене і не з'являть? Хто опре ся їх силі? Хто зможеть зійти? Мені треба стати висше всіх, мені треба стати надчоловіком. Як мені тут поради? Але Лихий Дух почувши журбу володаря сказав:

— На сеж є багато способів, щоби ляху зарадити.

— Які, ти знаєш їх? запитав володар.

— Можеш сотворити свій закон.

— Який закон?

— Бачиш, начав Лихий Дух, чоловік висше чоловіка стати не може, та може стати низше.

— Низше? Невжеж ти хочеш низше мене поставити?

— Ні, володарю, ти можеш низше поставити всіх людей, а самому остатись на давнім місці. О скільки они принизять ся, о стільки ти вивисшиш ся, о скільки они потемніють, о стільки ти заяснєш.

— Добре, але як се зробити?

— Як? Відбери людям ті власности, які посідає чоловік натури, а на їх місце дай їм свій закон. Перше затрій їх природний розум неприродною отруєю, а опісля відбери їм свободу, а твої бажання сповнені. Хибаж той, хто не посідає ні розуму, ні свободи є чоловіком?

— Якже мені се все зробити самому одному?

— Неможливо самому, та можливо з помічниками. Хоч не хоч, а мусиш ділитись своєю роботою, своїм зиском і урядом з твоїми помічниками. Они мають стати запорукою твоєї влади і твого щастя і ти мусиш трактувати їх, як рівних, інакше годі. От так!

— Щож даше? питає нетерпеливо цар.

— Що даше... Ти знаєш, що за хліб усе робить чоловік, що хочеш. Він любить своє жите, а не хоче підчинятись его закону—не хоче працювати на свій хліб. Справ отже гостину, нагородуй, напій своїх помічників і так допнеш своєї ціли. Тут подрбно розказав він володареві, як що робити і говорити.

Слідуючого дня все було готове. Заставлено столи і посаджено гостей, почім володар промовив: „Тепер з'їжте по одній ложці і випийте по одній чарці моїх дарів“. Всі з'їли і випили.

— А тепер, мої панове, говорив урочисто цар, будучність ваша вповні запевнена. Як довго ви мені вірні, так довго живіть ся з мого стола з своїми родинками. Но я хочу еще дізнатись, що зробили ви для мене за мою до вас любов і ласку?

— Володарю, сказали всі, ми готові все зробити, що кажеш, тільки не відмовляй нам своєї ласки.

— Мої бажання ось які, сказав цар: В інтересі мого, а зарівно і вашого добра маєте видіти, думати, розуміти і робити не більше, як собі того бажаю. Если згода, споживайте мої дари.

— Гурра! роздалось з десятків грудий, най жие наш наймудріший володар. Гурра, гурра, гурра!!!

Тимчасом жите народу потягнулось тяжким тяжким кодом протатом цілях десятих століть у гору і недолі. Володар умер і наступали его наслідники, а з кождим новим володаром приходили нові закони. Законом наложено неволю, законом проваджено війни, законом мучено людей, законом платили великі податки бідні люди, законом будували піраміди, на яких стоїть вирізане одиноке слово—імя володаря—Фараона, законом проживали свій вік в найтяжкій темноті і недолі. А очі володарів були звернені не на потреби народу, а на свої особисті користи, які они тягнули в народу. Закон володаря став святостію, став самим всемогучим Богом, якого не можна було судити. Не було відклику до нікого, навіть сам Провидний Бог адавав ся буття нечулим на людські стони і терпіння. Голос пролять і крови даремно звивав до неба о цимсту; чути було тільки людські голоси і ніщо більше. Навіть могуче слово Бога—Слова осталося тільки словом, без віякої користі для темного народу. Самогос Христа—Бога по закону розняли.

Здавалось, що темна ніч, яка огорнула весь нарід віками не скінчить ся. Хороба народу була так тяжка, що не було думки її виділити. Аж згодом з'явив ся між темним народом новий чоловік, новий пророк з горячим серцем, з глибоколюблячою душею, з великими думками відродження народу. Не досить для него тежерішности—він оглянув ся на довжезну минувшість, розбрав тежерішність і положив на вагу безсторонної справедливості нерівні класи: нарід і правителів. І диво! Вага правителів показала ся порожньою, за яку ціною свого життя довгі віки платив нарід, добродійні закони і маніфести показали ся для народу пустими фразами, любов до народу чистим егоїзмом, їх справедливість чистою ложкою, їх великість глибокою пропастію.

І сказав він про се народови. Хто зрозумів—ахнув з переляку і пішов слідом за пророком. Але не всі зняли его слова. Богато душ під безнастанним гнетом руки Лихого Духа стратили до того степеня рівноваги життя, що їм годі було стати без страху на височині, з якої булоб видно на всі сторони.

І понеслось слово пророка з уст до уст, з хати до хати і ще недавно пскірні раби глянули очима вільних горожан на своє жите, на те, що їхне і тільки їхнє може зватись.

— Подивіть ся на себе, говорив пророк, подивіть ся на величезні твори ваших рук і скажіть: чийтвори вашим дорівняють? Перегляньте історію—чи знайдете оден гріх за собою? А за ними цілі томи посписуваних гріхів тяжать на полицях бібліотек. Твори ваших рук числять ся з тисячами років, а ви їх творці не маєте сили ні відваги почислети хоч раз в вапцями наставками. Хто стане за вами заступатись, коли ви самі мавши подостатком сили стояти, гнете покіраю шию під ярмо? Бють вас вашими руками, а ви мовчите, зневажають вас, а ви самі себе соромите ся. А почисліть, кілька ваших тіл з'їли володарі, кілька вашої крови випили они бенкетуючи. Чомуж раз не піднесете своєї могутньої ноги і не роздавите гадюки, що беззастанно ссе вашу кров? Світло сонця для всіх рівномірно плаве і для всіх его виставе, чомуж тільки одні ним користують ся? Помилки і байдушність ваших батьків повинні стати для вас наукою на будуче. Покиньте ваші вертепи і ходіть за мною, а я виведу вас на верх гори, на денне світло, в землю обіцяну вам перед тисячами років.

Нарід слухав і дивувався словам пророка, видаючи як щораз те нові ученики прилучались до него. Чуючи віщий голос, люди силувались зрозуміти его, робили зусилля, щоби видістатись з темної безодні і побачити, хто говорить, але часто опановані страхом падали назад в глибину. Они сердились самі не знаючи на кого, а не могучи самі видістатись на верх, густо часто перепиняли і тах, в яких була сила у гору підняти ся.

І пішли пошукування правителя за слідами пророка. Сотнього чоловіка замучено, потім п'ятдесятого, а потім двадцятого. Щоби підтримати духа своїх учеників, сам пророк вирвав з грудий своє серце і кинув на верх гори кажучи: „Туда ідіть! Я сповнав найбільшу жертву для вашого щастя—я віддав усе, щоби промстити вам дорогу. Не уставляйте в поході, спішіть що сил стане, аж доки не станете на верху, на яким оживає вас мое серце. Тоді дочерз ваша ціль буде досягнута“.

Ріки крови потекли з руки правителів і добродійного народу, но слово пророка не затихло. Одна твердиня по другій піддає ся его зазаву, одно серце по другим вступає в ради народних борців, одно око по другим напружує свій зір, щоби заглянути в саме нутро того жатя, на яке тільки людей засуджено. Свідомість народу росте—височина правителя захитана!

З дряхлої вежі старого замкаща видно далеко і широко, а на її верху повіває чорна хоругва з написом: „Смерть і муку розсію по землю“. В вікна виглядають лянні обличчя синів правителя і розглядають ся доколада питаючи: „Що се за нарід зобраєсь, чого они пруть ся до замкаща? Як сміють так гордо під-

носити голову ті, які мають остати вічними рабами? Що се?!" І величний крик жінки і плач і просьба перемішані з розпукою дались чути з середовища.

І зібрав правитель усіх своїх помічників і останки темних перестрашених рабів, щоби вирушити може в останнє до боротьби з народом. "Будьте відважні мої ласкі діти, говорив він вирушаючи до бою, дивіть ся ворогови сьміло в очі, як на воєнів пристало. Ваші батьки, що покладали за нас голови, почують в гробах і проклянуть того, хто не піде їх слідом: Прокляне, страшно прокляне, перед самим Богом прокляне! І чогож нам лякатись? Перед нами гук гармат, перемога по нашій стороні, триумфальна брама досягне неба, віщуючи нам ще кращу будучність. Нехай гинуть під нашими ногами вороги всієї людськості, вороги щастя і поступу! Ови мають і мусять погинуть! Гляньте: лучі сонця блищать, природа дихає такою живістю сили, ясність дня навіває тільки мрій, чудових надій, будучність наша запевнена. На гробах пролетарів збудуємо нову палату в високості і порфіру, огонь, дам і смерть незломною рукою розширять границі нашої влади аж до моря."

Але чому ж то ви задумуєтесь? Чи більше вас вражає стогін побідженого плебея, як крики перемоги наших полків, чи дорожше для вас щасте бездушного плебея, ніж добро ваших родичів? Розпука мучить мене, коли виджу, що многі з вас, як дурний Самарянин спішають на поміч раненим ворогам, прикованим до землі замахом руки сильних твоїх предків, твоїх дідів і прадідів. Ратуйте себе, ратуйте мене, ратуйте свої родини! Ратуйте, бо пропадемо!

А нарід усе громадить ся на збочу гори і хоч тупим, але певним кроком поступає до верха, близьше краю, близьше блакитного небосклону, близьше оживляючого проміння сонця. Віковий туман рідне, забута правда прозирає ся на самий спід безодні, а по збочу гори плинуть ручаї крові завзятої боротьби. Перед безпам'ятним замахом спорохнїлої руки правителя падає весь нарід до землі, здаєсь і не дихає, а там знов з криком зриваєсь і поступає. Слово пророка стало горючим стовпом серед зачервоного кровію моря для народу, а темною смертоносною стіною для полків володаря фараона. Женець він вперед не бачучи перед собою пропасти і не знаючи, що кінець его недалекий. А нарід уже бачить верх гори, на якій наче скрижали блищать серце пророка з огненними буквами: Рівність, братерство і любов.

Письмо з Бразилії.

Дещо з нашого газдівства — шакрах.

Такий титул даю сій допису, щоби ч. Читателі відразу знали, що ту буде щось цікавого з нашої господарки, а не обмова, чи там сплетні сусіди на суді. Ось я приміром хоч читатю „Свободу“ дуже пильно, бо се дійсно часопис справедливо руска, народолюбна і поучаюча, по всеж не всі дописи читаю, бо в них в більшій часті сварки і лайка, а з того не великий користок для читаючих. Вправді часом і зі сварки вийде дещо путнього, но се тільки тоді, коли люди споряді не мають на оці своїх особистих інтересів, але добро загальне, коли отже оба споряді приймають до тієї самої цілі, але іншими дорогами, тож вони з часом по виміні своїх думок вгодять ся на одну успішну дорогу або на праву або на ліву, або врешті оба попустять по трохи тай підуть разом серединою. Ось такий спір може знайти місце в кожній часописі, однак на справи особисті шкода місця і паперу. Щож нам з того прийде, як ви читаємо в дописі н. пр. з Канади, що старий провінційний церковний Гринь скинений зі свого уряду сипле лайкою, як з міха на нового провізора Гріця, а опісля Гріць на Гриня; а робить ся се не задля добра громади, але задля власних інтересів, то з зависти, то

ноград, сад і пасіка. І наші зарібники мали нераз випадки побачити вміщені газдівства, але їм все не хоче віритись, щоби можна допровадити до сего лиш працею власних рук; нашим все здаєсь, що Німець привіз гроші з Європи, тай так накупив собі товару, побудовав ся, обгородив ся — одним словом розгосподарив ся на добре. Так можуть собі кмітovati люди наші, але я могу сьміло твердити, бо бесідувавем не з одним Німцем, що і вони примандрували сюда без всяких капіталів, а доробились до більшого або меншого порядочного газдівства через пильну, вистревалу і неутому працю своїх власних десятих пальців. Але ще треба і тоє знати, що Німці посідають і інші добрі прикмети, ось приміром вони письменні читають поучаючі книжки і лучать ся в спілки господарські, через тоє покониють всякі перепони. Ось приміром відказують наші люди, що не годі запровадити ні садовини ні винограду, бо муравлі перепоївають. А чиж то муравлі тільки між нами, а в італіанських і в німецьких осадах нема? Муравлі в Бразилії всюди повно, але з ними порадились собі Італіан і Німець, бо вони читають газети і книжки, тай практикують різні способи знищення того ворога. Наші люди парять киплякою, місять гнізда моравліи водою, але ся робота дає сякий такий результат на грядках, але не на цілім шакрі. До винищення муравлів на цілім шакрі, взагалю по цілій колонії служить умисне до того приладжена машинка з відповідним порошком. Се коштує кількадесят мілів, на що не здобуде ся один колоніст, але в спілці 10-ох випаде на одного кілька мілів. Так роблять Німці і Італіане, тай Русини повинні вже раз порозуміти свій інтерес влученю ся в спілку, бо як то кажуть „громада — великий чоловік“.

Таку машинку і порошок, тай до того долучене поучене можна спровадити від Гавера в Куритибі. Вже знайшов ся один розумний Русин, що спровадив собі таку машинку з Монтевідео, а ним е ч. Іван Занько на колонії Ріо Кларо corr. M. Mallet.

Виноград в грознях і мідпатока не має покупу, натомість дуже добре оплачує ся виробляти вино і мідпитний. А що наші люди не вміють сего, пишу про спосіб виробу вина і питного меду. Тепер тільки ще се добавлю, що вже наші в Ріо Кларо беруть ся за се діло, розуміє ся в малих розмірах, бо за мало продукують грозня і меду. Подібаем між нашими вином і мідпитним, можливо для домашнього ужитку, але не на продаж. Виріб тих напівків не дуже трудний, но всеж треба знати: як, що і куду.

Виріб вина червоного.

В Бразилії управляють і виробляють вино червоне так зване „Vinho nasional“, через то побесідуємо тутки, як таке вино виробляєсь, тай як его поправити, коли оно мутне.

Буду тесав з грубшої тріски, бо і так люди наші ще замало мають винограду, щоби їм могла оплатитись дорожша посуда уживана через Італіанів і через Німців, що вже виробляють вино в більших кількостях. Пізнійше алажу обширнійшу книжочку, бо маю надію, що і наші люди зробивши практику на малім, розмножать собі цілі городи винограду, тай стануть продукувати вино в більших розмірах. Задля браку місця в часописі буду виражував ся коротко не пояснюючи, длячого воно так робить ся; — а хто держатись ме моїх вказівок акуратно що до слова, виробить вино добре що до смаку і що до кольору менше більше таке, яке нам подають в гандлю.

Передовсім треба всяку посудину випарити киплякою і вимити змивною водою; так само належить чисто удержати пивницю, чи в браку єї комору, но комо́ра повинна бути поміжності холодною, в тій цілі вибрати таке місце, котре відверне від жару сонячного.

Посудину і пивницю тра наперед приготувати, відтак взятись до збору винограду, коли вже дозрів, що пізнає ся по тім, що ягоди вже починають морщитись. Виноград переріжати го є вже поморщений не видасть червоної барви, так само коли між здоріві ягоди помішають ся гнилі, або коли бочка нездорова, спорохнїла.

Бочка ось так приладжує ся, що має мати зверху щільно стосовану накривку зі шпунтом, відтак низше на пядь другу рухому накривку подіражену і приладжену в той спосіб, щоби єї можна підносити і спускати назад при помочи шруби. Верхня накривка, шпунт (чип) і шруба мусять бути добре припасовані, щоби воздух не втік ся до середини. На долинні уміщений кран з сіткою бляшаною.

Бочка має стояти на кількох пів метра високих.

Ягоди здорові перебрані добре витовкти в осібнім коритці і сейчас зливати до бочки разом з лупиною. Бочку щільно замкнути і лишити через дві неділі до киснення. В тім часі треба хоч раз перемішати в той спосіб, що на долинні піною точить ся до чистої посудини, а відтак сейчас зливати ся горою шпунтом. Такого треба рухому накривку за помочи шруби підносити, до гори то знов спускати на пядь в долину, а се тра робити щоденно два три рази. По кожній роботі тра дивитись, чи що не розлюзовалось, передовсім чи верхня накривка щільно пристає, так само чип і шру-

ба, бо воздухови не можна давати приступу.

До двох неділей або і скорше вино перекисне, тож треба его виточити в призначені барилки і лупину, видусити через густе полотно, відтак барилки добре зашпунтовати. Не тра забувати, що барилки мають бути чисті і здорові бо спорохнїлі і воняючі поспують вино. Найбільше шкоди робить пліснь, тож треба запліснїлу барилку випарити киплякою, вимити змивною водою і добре витерти чистою шматкою, а вкінці і насірчити, то значить спалити одробину сірки в той спосіб щоби виробляючий ся газ ввійшов до середини барилки. Так само належить поступити, коли в барилки чути хочби найменший запах оптовий. Впрочім яка би там не була, вже не завадить хоч троха висірчити.

По можности треба кожду барилку вповнити по сам чіп.

По році доперва вино таке можливе до ужитку; часами і борше, що залежить від різних обставин. — Треба дивитись, щоби вино було чисте клярівне. Хто хоче ужити свого вина вже по році або і борше, а оно ще мутне, то треба викларувати в той спосіб: Бе ся два білка з курячих яєць, додає ся до того неповну ложку кухонної соли, відтак трохи води і так бо ся ту мішанину напіну, що відтак зливає ся по половині до двох барилочок і вимішує ся кописткою. Єслиби однак і тоє не помогло, то в тім случаю треба вліти фляшку чистого не вонючого шпіріту. Наконєць ще і тоє згадаю, що вино тим клярівнійше, смачнійше і сильнійше, чим довше вистієть ся в барилках або в фляшках.

Виріб меду питного.

Не всі однако виробляють мідпитний, кождий пасічник виробляє інакше. Ось приміром д. Слоневський під Порто Увію на Стоках трактував мене двоїтним медом, що мігби що до сили і що до смаку рівнатись з шампаном. Однак на жаль стративем его рецепту, тож подаю свою, що вже випробовавем перед кільканадцятьма роками в Галичині. Роботу зачинають на перший раз в меншій кількості нпр. на дві десми меду питного, треба заварити 100 карафок води і 23 карафок меду патоки. Підчас варення збирати шумовину, а відтак доложити одну жменю цвітів і листя з кожного по трохи а іменно: розмарину (Rosmarinho), тиміану (Tomilho) і листків лаврових (folhas loureiro), чого можна набути в аптіці або в дрогєрїї. Варити ще одну годину, відтак перелати до чистої діжки і доложити три жмені потовченого ячменю. Кописткою вимішати, а як трохи остигне, передіти через полотно до бочки і долати трохи дріжджей з пива. Через тиждень перекисне, відтак треба зліати

до десми, тай в кожду з них вложити горбинку полотняну з елідуючими корінцями і цвітими, а іменно 30 грамів гвоздиків (Cravos), 30 гр. цвіту мушкатолового (flores de moscada) 30 гр. опіку мушкатолового (noz de moscada) і 20 гр. зінібру (gengibre). Ворочок урядити так, щоби его кінці виходили поверх шпунту, відтак закорковує ся десми як найщільнійше.

Такий мід вже спосібний до пиття по кількох місяцях, однак радившим не розпочинати перед упавом 6-ох місяців. А всеж тра пам'ятати, що мід чим старший, тим сильнійший і тим пріємнійший в смаку.

Рецепта до аптіки: Cravos 30 gr., Flores de moscada 30 gr. Noz de moscada 30 gr. Gengibre 20 gr.

Rosmaminho, Tomilho, folhas de loureiro 25 gr.

Можна робити мід і без ту поданих корінців і цвітів, але мід роблений з корінцями пріємнійший і смачнійший.

Відтак не завадить згадати, що можна робити мід танший, ось приміром на 100 фляшок води дають деякі тільки 16 фляшок меду або і єще менше, но в такому случаю тра конче вкинути до киплячки вже перевареного меду пів кіля хмелю.

Мід питний повинен бути клярівний; лучаєсь до сьїти часто що є мутний, а головнотоді, коли добре не вистієть ся, то треба в тім случаю поступити так, як вже була бесіда з мутним вином.

Вкінці згадаю ще і тоє, що під медом киплякою належить удержувати дуже малий огонь, так що ледво заприймає ся булькотане киплячки.

Дорогі Родимці! Подавем вам взорець виробу вина і меду, тож надію ся, що возьметесь охоче до сїї роботи і що наразі виробите хоч стілько, щоби сьїти мали для домашнього ужитку на случай хрестин, весіль, Різдва, Великдня і інших сьвяточних оказій. Колиби хто з вас не врозумів сего добре, то най напхше до мене, а я готов пояснити безкорисно. Так само може кождий набути в мене всіх потрібних корінців, цвітів і хмелю, сльбсьїте не могли набути деінде.

Сьміло і охоче до роботи! Заступім обридлий кашас добрим медом і добрим вином, що певно вийде на здоров'є і вам і вашим потомкам!

Помогайбі!

Адреса:
ESTEFANO PETRUSKY,
medico e pharmaceutico
em Lucena.
6
Brazil, estado Parana.

Вступайте до „Союзу“!
„Союз“
платить 1000 доларів по смертного за мужа а 400 доларів за жену. Хто хоче більше довідатись про „Союз“, нехай пише до Головного Уряду на адресу: Mr. S. Jadowski, Box 76, Jersey City, N. J.

"SVOBODA"

(LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 164 Hudson St., N.W. York, N. Y.JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished
on application.**„Свобода“**газета для руского народа в
Америці і орган „Р. Н. Союза“,
виходить щотижня в Четвер
і коштує:В Америці на 12 місяців ...\$2.00
за старого краю на 12 місяців \$3.00
В Америці на 6 місяців ...\$1.00Галичане можуть замовляти „Свободу“
через Книгарню Шевченка ул. Театраль-
на 1, Львів, а російські Українці
через Книгарню „Кірової Старини“
Безаківська 14, Київ.Оплатувати газету треба все-
гда в гори.Гроші треба посылати в реєстровані
листи, або через експресовий, або
money order (моуі ордер). Моуі
order, то в варту, котру доставляє
ліч почтара або агента на експресовій
офисі, підписати нам, бо без того ми не
можемо грошей доставити.

Адрес:

„SVOBODA“
184 Hudson St., New York.Хто хоче, щоби его адрес змі-
няли мусить подати нам, крім
нового, також свій старий адрес.**Небезпечна яка гро-
зить робітникам
в Америці.**Може не всі знають, що
капіталісти американські
злучились в одну органі-
зацію, яка звесъ Employers'
Association і яка поставила
собі за ціль знищити кож-
ного робітника та робітни-
цю, які важились би впи-
нути ся о висшу заплату
або в якій небудь инший
спосіб виступати проти ін-
тересів капіталістів.Employers' Association має
свої галузи по всім краю і
удержує книги, на яких
суть списані всі робітники,
що працюють для капіта-
лістів, що належать до їх
юнії. Віда робітників, ко-
трого запишуть у ці книги,
що він неблагонадійний
з якої небудь причини. Та-
кий не дістане роботи у
жодного другого капіталі-
ста члена Employers' Ass'n.Що так справді е дока-
зує факт, що недавно лу-
чив ся в Шикаго. Був
страйк літографів. Один із
отрайкарів не хотючи іти
скебувати, найшов собі за-
няте в одній асекураційній
компанії як агент. Справо-
вав ся добре. Але по кіль-
кох днях кличуть его до
офісу і кажуть, що они не
годні держати у себе страй-
куючого літографа. Гекель,
так звав ся сей чоловік,
показував компанії листи,
в яких бос кличе его назад
до роботи, на знак, що він
all right і що бос не має
нічого проти него, але се не
помогло. Его викинули з
роботи — і кінець.Empl. Ass'n має також
свої бюра праці. В сих бю-
рах заки чоловік дістане
роботу, мусить підписати
так званий application blank,
в яким мусить бути все до-
кладно подане неначе в па-спорті. А знаєте на що се?
Аби робітник, єдиного за-
писує до чорної книги, не
міг шукати роботи під змі-
неним іменем.

Ось сей аплікейшн бланк:

Дата публікації ..

Мое імя е...

Я живу в...

Моім ремеслом е...

Жонатий чи самотний?

Я високий...

Моя вага...

Маю літ...

Мое волосе...

Моя народність...

Працював послідний раз

у...

Адрес фабрики...

Імя формана...

Число шапу...

Працював як...

Почав працювати...

Перестав працювати...

Чому?

Яку брав платню?

Отсим посвідчаю, що по-
висше е правдою під кож-
дим зглядом.

Підпис робітника.

Ввиду повисших фактів
для робітників не остає ні-
чого иншого як лише орга-
нізувати ся в сильні юнії
а при всяких виборах голо-
сувати на робітників або лю-
дий прихильних рсбучому
людови, а ніколи на капіталі-
стів або їх прихвостнів. В
противім разі капіталісти
з'організують ся ще силь-
ніше і возьмуть усю власть
в свої руки, а робітники о-
стануть ні більше ні менше
як лиш простими наві-
сками.**Перша українська
катедра.**„Розпадуєт ся пута,
Пута віковії“.Здійснило ся те, про що
ми так довго мріяли. В Хар-
ківському університеті (в
рос. Україні) історія сло-
весности народної буде
викладати ся професором
Сумцовим нашою рідною
мовою. Яку це має для нас,
громадяне, вартість? Зна-
чине й вагу цього складає
те, що тамі осявічені люди
і ті, що хочуть придбати
у вищій школі освіту, не
будуть мовою чужою роз-
діляти ся з своїм народом;
вони тепер стануть „і чу-
жому научатись і свого не
пуратись“ по заповіту Шев-
ченка. Не будуть забувати
й нехтувати рідної мови ті
панічі, що досі навіть мало
знали „як люди плачуть
живучи“. Може рідна мова,
слово рідне, що стогіном
вливаєть ся з душі народ-
ної, дійде тепер до їх сер-
ця, засоромить їх, приму-
сать шанувати те слово.
Росичняйте ся двері науко-
вих шкіл для „мужицької
мови“. І побачуть люди,
що то — вже не темне,
вбоге „слово“, а сяєво про-
світлі входить широкою
хвилею в серце народне.
Бо люди науки будуть ши-
рити рідну мову, почнуть
саму її робити кращою й
ровновесюжувати. Досі спа-
ла вона під хрестом, а те-
пер — воскресла. І поне-
суть, вивчившись на уні-
верситеті, ті сини рідного
народу, які свого не відцу-
рали ся, світ у темні за-
палки нашого краю; поне-
суть, підтримавши силисвої рідною наукою. Ща-
сти їм Боже на все добре!..Христя Алчевська.
(з „Рідного Краю“.)**Справоздане**з рахунків Народного Фонду
в Америці і Боевого Фонду
для Галичини за II. півріччя
1906 р.

I. Народний Фонд:

Приходи —

1. Позисталість з I. пів-
року 82.12
2. Рент на Дім Бур-
си від 15-го Юнія до
15-го Януара 1907 . . . 245.00
3. Складка в West
Brownsville, Pa. 6.72

Разом 333.84

Розхід:

1. 6 раз до Банку
за Буреу (42.00) . . . 252.00
2. Асекурація 12.00
3. Роботи плумерські . . 42.13
4. За воду 6.68
5. За сходи 15.15
6. Комтапроволами . . . 3.60
7. Видатки почтові
і експресові 2.23

Разом 333.79

Позистає 00.05

II. Боевий Фонд:

Приходи:

1. Позисталість з I.
півроку 47.64
2. Складка в Ан-
соні, Кон. 18.62
3. Іває Сабат в
Йонкерс, Н. Й. 00.50

Разом 66.76

Розхід:

1. Вислано через
Народний Дім до На-
родного Комітету у
Львові дня 16. Дец.
1906 66.76

Увага: В першій

півроці вислано 15-го
Юнія 1906 також че-
рез Народний Дім . . . 408.00о. Н. Стругинський, гел.
о. І. Велигорський, секр.
А. Шарінов, кас.Подаючи оті рахунки до
загальної відомости мушу
запримітити, що речинець
урядованя Народного Комі-
тету, вибраного в Микис-
порт, Па. минув вже в Ли-
пни 1906. Позаяк нового
віча не було і другого уря-
ду не вибрано, тож я по-
неволю понад мандат поза-
годував даліше що було
потреба, а особливо що
прийшовши на заступство
парафії хорого о. Тимкеви-
ча до Йонкерс, мусів по
конечности занятись тут
домом Бурси. Тепер але
заявляю, що уряду секре-
таря тримати даліше не
буду і не могу і передаю
цілу справу до рук го-
лови.

о. Іван Велигорський, секр.

Пам'ятайте на діти.Які діти такий нарід, ді-
ти се будучність народу. І
справді. По смерті стар-
ших достостаюче покоління
займе їх місце і мусить за-
няти. Такий вже незруши-
мий порядок на світі.Тому то кождий нарід
повинен дбати о се, аби
свое потомство як най-
гарнійше виховати. О те
саме пованні дбати і ми
Русини американські, сли
не більше то в кождім разі
не менше як другі народно-
сти.Та чи дбаем ми о се?
Шкіл своїх питомих крім
кількох, які заслужують на
сю назву, майже не маєм,
бож годі назвати школами
ті бейзмевти, в яких „вчать“
люди, які самі часто читати
не вміють. Усі ті школи з
природи річи учать лише
вечерами. По многих ру-
ских кольоніях таки вже
жодних шкіл нема. І то
все на близько пів міліона
народа. Остияють ще шко-
ли публичні, англійські, де
моглись би наші діти учи-
ти, але тут знов инший
клопіт.Русини загалом заробля-
ють небогато, звідси похо-
дить, що многи родичі від-
бирають діти зі шкіл, ско-
ро ті лише троха підро-
снуть і запрягають їх до
роботи. Ба лучає ся нераз
і так, що й заможні родичі
роблять так само.Яка будучність народа,
котрого молоде покоління
темне, за молоду прибите
тяжкою працею і т. п. не
тяжко вгадати.Та чи нема вже на се ра-
ди? Абсолютної ради нема,
але в децим таки можнаб
справу поліпшити, а се в
той спосіб, щоб люди о
скільки мога старались не
посилати малолітніх до ро-
боти, а з другої сторони
визались в робітничі юнії
і виборювали собі ліпшу
платню. Коли батько буде
мати ліпшу платню тоді і
діти его зможуть довше
оставати в школі.На се повинні би звер-
нути свою увагу найперше
наші рускі майнери, бо в
сім заводі працює наших
Русинів найбільше а далі-
ше і другі робітники, пра-
цюючі в инших галузях
промислу.Гаслом їх як і кождого
робітника повинно бути:Вільшої платні для стар-
ших а для діттих більше
просвіти!**До історії подій
в Шенандорі, Па.**Як звісно з попередних
чисел Свободи, о. К. Лав-
ришин з Шенандору і ла-
тинський архієпископ Раєн
(з Філадельфії) заскаржили
радині церкви сьв. Михаї-
ла в Шенандорі перед по-
вітовий суд в Патерил, Па.
Скаргу сю подали ми в
однім з чисел Свободи за
минулий рік, а тепер пода-
єм відповідь радних цер-
ковних на сю скаргу ар-
хидіакону Раєна і о. Лав-
ришина.

Ось она:

Радні церковні перечать
в імени парохії, будьто би
католицкий архієпископ
Раєн мав власть над греко-
католицкою церквою сьв.
Михаїла в Шенандорі і
будьто би ся церковь нахо-
дилась в его дієцезії.Они перечать, будьто би
греко-католицка церковь під-
лягала законам католицкої
церкви, котрої головою е
Папа і будьтоби було за-
коном, що, позаяк в Аме-
риці нема греко-католиц-
ких єпископів, тому всі гре-
ко-католицкі церкви, гро-
мади і євхаристії в сім
краю суть під власттю, над-зором і контролею тутеш-
них римо-католицких архи-
єпископів і єпископів.Друге. Они признають
що о. К. Лавришин е гре-
ко-католицким попом, але
перечать, будьто він був під
надзором архієпископа Ра-
єна або будьтоби він був
настановлений душпасти-
рем згаданої церкви сьв.
Михаїла в Шенандорі в сей
спосіб, що парафіяне не мо-
гуть его усунути задля
слухної причини. Даліше
перечать будьто би архи-
єпископ Раєн мав власть
над греко-католицкою цер-
квою в Шенандорі.Трете. Оскаржені призна-
ють, що они е тростісами
згадані греко-католицкої
церкви і додають, що цією
чартеру тої церкви маєток
ей мають контролювати і
ним заряджувати євхаристі-
люди" а „корпорацією ма-
ють рядити тростіси“.Четверте. Правдою е, що
о. Лавришина покликкала
парафія на свого євхаристи-
ка в Марті 1892 року. Від
тої пори аж до 10 Септем-
бра 1906 о. Лавришина при-
знавали урядники церковні
і парафіяне своїм душпа-
старем.10-го Септембра 1906 р.
о. Лавришинови доручено
повідомлене, що парафія
рішила усунути его з днем
25-го Септембра 1906.Оскаржені твердять, що
письменне покликкане о.
Лавришина через тростісів
е в руках о. Лавришина:
жадають, аби підчас роспра-
ви о. Лавришин се письмо
предложив. Даліше твер-
дять, що о. Лавришин був
їх душпастирем на підставі
сеого письма зробленого в і-
мени церкви, а не на підставі
іменований через якого не-
будь достойника церкви.
Що о. Лавришин відправ-
ляв богослуження в церкві,
мешкав за плебанії і мав
в своїх руках парафіальні
книги, печатку і другі рі-
чи належачі до церкви на
підставі висше згаданого
документу, себто покликку.Они перечать, щоб о.
Лавришин був під власттю
архієпископа.Пате. Оскаржені призна-
ють ся до свого рішеня
усунути о. Лавришина, од-
нак перечать, будьто би
они робили се з пімсти,
або инших негідних моти-
вів.Они кажуть, що тому хо-
чуть усунути о. Лавриши-
на, бо сеге вимагає добро
їх церкви.Оскаржені перечать будь-
то би они грозили ему у-
шкодженням тіла за его зле
поведене, або в який не-
будь спосіб неправно по-
ступали, аби его усунути.Они признають, що ма-
ють намір взяти иншого
євхаристіка на місце о.
Лавришина, але перечать
будьто би они се робили
в тій цілі, аби могла собі
поступати як їм захочесь, але
тому, щоби піднести духа
і моральність парафії.Оскаржені твердять, що
о. Лавришин е цілком не-
відповідний на євхаристіка
згадані церкви, або взагалі
котрої небудь церкви. Що
він поступав через довгийчас, бо висше 10 літ, як
чоловік і євхаристік в так
ганебний спосіб, що зни-
щив довіре і привязане до
себе громади сеї церкви і
стратив поману в очах
своїх парохіян.Що доконче потрібним е,
аби парафіяне мали довіре
до свого євхаристіка і ша-
нували его, наикше церков-
ніде взад і не принесе жад-
ної користі.Оскаржені перечать, будь-
то би они не хотіли пла-
тити о. Лавришинови або
не позволяли ему брати со-
бі платні з каси, та стара-
лись иншими способами
позбавити его доходів, зни-
щити матеріально і підли-
ма способами вигнати в па-
рафії. Протівно, оскаржені
твердять, що дали приказ
касієрови виплатити о. Лав-
ришинови все до 25-го Сеп-
тембра, 1906 р., але більше
нічого не платити.Шесте. Оскаржені ка-
жуть, що на представлене
о. Лавришина, що се е
власлива дорога, они вне-
сли просьбу до архієпи-
скопа Раєна подаючи свої
зажалення.Семе. Що они не озна-
комлені зовсім з правами
римо-католицкої церкви, е-
сли-ж се має яку вагу, не-
хай скажучі докажуть о
скільки закони римо-като-
лицкої церкви мають при-
мінене в отсімлучаю.Оскаржені признають, що
о. Гінен писає письмо се-
кретарю П. Робаді і що
секретар дістав се письмо
о 5 й годині пополудни
день перед переслуханем,
але час був за короткий
тому лиш невелике число
свідків явилось, аби по-
перти оскаржене. Опісля
дістали она 24-го Септем-
бра письмо від архієпи-
скопа з тим, що скарга їх
не узагаднена.Оскаржені обстають за
правдивістю своїх зажа-
лень. Они кажуть також,
що хоч многи тростіси і
члени парафії були проти
того, аби міпати архієпи-
скопа в сю справу, то од-
нак они, йдучи за порадою
о. Лавришина, що в разі
непорозуміння між євхаристі-
ком а парафією треба у-
даватись до архієп. Раєна,
і думачи, що без огляду
на се, чи архієпископ має
право або ні розсуджувати
такі справи, та кождий че-
сний чоловік докладно по-
інформований про факт рі-
шити, що о. Лавришин має
бути усунений — оскарже-
ні віднеслись з зажаленем
до архієпископа.Оскаржені признають, що
післали повідомлене о. Лав-
ришинови 10 го Септембра,
1905, але перечать будьто
старались незаконними спо-
собами викинути его з па-
рафії.Правдою е, що о. Лаври-
шин був за довгі літа пред-
сідателем ради церковної,
однак о. Лавришин не був
членом ради церковної, ані
не зістав вибраний на річ-
нім мітингу ради в Лютім
1906 року і хоч о. Лаври-
шин займав кілька разів
предсідательське місце опі-
сля, то однак то все дія-
лось під протестом ради
церковної. Боли сего по-

треба, нехай скажучі докажуть, що о. Лавришин був председателем парафіяльних мітингів в 1906 р. Правдою є, що рада церковна зажадала, аби о. Лавришин віддав тростісім весь маєток парохіяльний, находячийся в церкві на плебанії. Правда, однак, Лавришин не хотів сего зробити і своїм впливом намовив секретаря, аби і він не видавав свого наслідковикови книжок, паперів і других річий.

Дев'яте. Оскаржені перепрошують, будучи вони вживали або наміряли вживати насильства супроти о. Лавришина або членів парафії, котрі не держать з ними.

Десяте. Ані Раен, архієпископ римо-католицької церкви, ані вісто в єї прелатів не має влади над оскарженими.

Після чарту сьобязком тростісім є старатись о публичні богослуження згідно з вірою, дисципліною і заважними греко-католицької церкви. Справом парафія має варяджувати рада церковна, а оскаржені становлять раду церковну правно вибрану в Лютім 1906 року.

Маєтком парафії мають варяджувати люди світські через тростісім.

Дев'ятьох тростісім стоять згідно в сій справі. За о. Лавришином стоять лише Гарий Савуляк і Іван Хованець, а Стефан Рябець не тримає з жадною стороною.

Письмо до архієпископа Раєна звучало як...

На мітингу 29 го Юлія 1906 р. рада церковна просила о. Лавришина скликати парафіяльний мітинг на день 5-го Августа 1906, щоб порадитись над справою усунення о. Лавришина. О. Лавришин відказався заповісти мітинг, причому рада церковна заповіла мітинг парохіяльний в згаданий день на Неділю рано, 5-го Августа 1906 р. по Службі Божій, на тій підставі, що о. Лавришин не є відповідний бути дуппа-старем сєї церкви. Вплив о. Лавришина на парохіян зовсім чез в наслідок єго невідповідного заставаня, а добро церкві і парафії вимагали, аби усунути о. Лавришина а поставити другого священника на єго місце. На мітингу було по-верх 200 людей, більше як коли небудь иншим разом, помімо сего, що о. Лавришин від престолу перестегав парафіян, аби не пішли на мітинг, говорячи: „Я тут бос. Я єсьм председателем і жадного мітингу не може бути доки я не скажу. Хто хоче скажитись на мене, нехай іде до мого боса в Філадельфію“.

Згаданий мітинг зістав правно з'організований під председательством Михайла Симочка. Там вибрано комітет з трьох людей: Михайла Калця, Ізидора Дудайча і Петра Манька, аби пішли до о. Лавришина на плебанію, яка є при церкві і жалали аби о. Лавришин прийшов, або перепрошував книги, в котрих опи-

сував ся протокол засідань ради церковної. О. Лавришин не хотів ані прийти сам, ані книжок віддати.

На згаданих мітингу вибрано Максима Курячи Петра Маньку тростісім вне-бражаргу на о. Лавришина з тим, аби був усунений а на єго місце поставлено другого священника. Згаданий комітет списав скаргу, на якій підписалось дев'ятьох з дванадцяти тростісім.

Ті оскарження суть правдиві; о. Лавришин поводив ся в спосіб негідний священника, єго присутність в Шенандорі не є пожадана, а добро церкви вимагає, аби о. Лавришин зістав усунений.

О. Лавришин тому внес скаргу до суду, аби в сєй спосіб знищити з'усилля парафії і ради церковної з ціли єго усунення.

Оскаржені є тої гадки, що сєй суд не має влади змушувати їх признавати авторитет архієпископа Раєна і що єдинокою справою, якою сєй суд може займатись є питанє права власности і обопільних з'обовязань одної і другої сторони.

Ввиду сего оскаржені просять суд відкинути сєю скаргу, а копії вложити на скажучих.

За греко-католицьку церкву св. Михайла в Шенандорі, Па.: Семан Демко, предс., Петро Робада, писар. Слідують другі підписи.

В гостині у мадярених.

Піснадцятьох питомців духовного семинара (тих, що вчаться на попів) у Львові, в Галичіві, вибрались минулого місяця до Унгвара, куди їх запросили деякі угорські питомці. Галичане мали устроїти там концерт, а бодай відспівати службу божу в катедральній церкві. Тимчасом вийшло таке, що і встид казати.

Ось як описує оден з учасників сєї прогульки ту їх гостину в краєвій часописі „Діло“.

„Наспроти нас вийшло на двірцє шістьох тамошних богословів, котрі досить радо нас витали (бодай про людське око) а опісля відпровадили нас до готелю. Самі відійшли до семинара звинаючи ся, що мають виклади і не можуть довше затримувати ся. До нас говорили кепсько по руски, а між собою по мадярски.“

По сніданку пішли ми оглянути церков, семинар і представитись їх духовним властям. Оглянувши величаву єпископську палату з чудовою орнаментикою та катедральну церков збудовану в гарнім византийським стилю, зайшли ми до середини церкви послухати служби Божої. Прикрє вражінє зробили на нас дяки, які без зрозуміння річ—перекручуючи старословенський текст літургії в неможливий спосіб,—монотонно сьпівали церковні арії. Їх сьпів більше подобав на

дикий крик, чим на сьв. річочну поважну арію прикінці служби оден богослов запросив нас до духовного семинара.

Семинар є старинна рудера; він збудований за часів Марві Тереса, але деякі єго мури сягають часів приходу Мадярів. Здалека виглядає досить поважно і має вигляд серед новічної кріюости. Кількох питомців вийшло нам на стрічу і опрєдлужували нас по всіх закомарках семинара. Ще до нині не можу забути сего мадярського духа, яким віє з кожного кутика семинара. Написи всі або по мадярски або по латині. Рускої букви ані на лік не вобачиш. Вкінці запровадили нас до музею, де зібрали ся всі унгварські питомці богослови в числі 79 і аж ту довідали ся ми, що вони не поробили жадних кроків не то що до публичного концерту, але навіть не врсели своїх настоятелів о призволенє від сьпівати службу Божу і дати приватний концерт. На запит з нашої сторони, чи можемо зложити візиту їх єпископови і настоятелю, викручували ся,—що оден хорий, другого нема дома, инший занятий і т. д.

Більша часть угро руск. питомців сторонита від нас, а лише кількох розмовляло з нами інтимнійше. В розмові з ними довідали ся ми, що ляхи чітко їх почуває себе Русинами, тай ті мають доволі не яснє погляд, більше „обєднательного“ напрямку. Всі инші—є мадярони. Оден з „ліпших“ попросив, щоб наш хор засьпівав дещо. Наш хор вволив волю, відсьпівав 3 сьвітські а 2 церковні піснї—розуміє ся самі рускі, за що більша часть нагородила сьпіваків гримкими оплесками. Бо і справді вивязались ми з своєї задачі знаменито. Угорсько-рускі богослови відповіли нам мадярськими піснями, що нас дуже не мили вразило.

Підчас їх сьпіву я запримітив гурток тамошних питомців, може яких 12, що стояли з боку і приглядали ся тій комедії. Я приступив до них і запитав їх по латині, чому вони держать ся осторонь. „Ми Румуни—відповіли вони—і вважаємо за нечесть приставати з ренегатами, що гірші самих родовитих Мадярів. Жаль нам дуже, що ви робите собі такі заходи та наражуєте ся марно на такі видатки. Се слабодухи—люди, що не мають своєї індивідуальности. Замість утворити з нами конфедерацію проти спільного ворога, вони ще помагають Мадярам нас гнобити. Ба що більше, своїм ренегатством явно хвалять ся і вважають єобі се за честь“.

Сю гірку правду, яку ми почувли про угорсько-руских богословів від симпатичних Румунів, які образованєм стоять богато вище від тамошних Русинів, довело ся нам небавом наочно ствердити. Русини були дуже

невдоволені, що ми з Румунами зайшли в розмову. Вони говорили нам: Румуни—є зрадники. Угорське правительство їх любить, а вони відплачують ся невдячністю. Ми в їх сліди не можемо вступити; наш народ від давна злучений тісно з Уграми і має великі заслуги для мадярської держави. Кошут і Петєфі є також Славяне: вони зрозуміли правдивий шлях; є наші ідеали. Така надмірна хвальба ренегатством сильно діткнула нас і ми побачили даремність наших заходів. Небавом задзвонили на обід; вони пішли до рекєтара, а ми до готелю, раді, що не бачимо сих адеморалізованих калік.

До готелю відпровадило нас двоє богословів мадяронів на замовлений для нас обід. При обіді ми подякували їм за їх гостєвність, хвалили Румунів і взивали Русинів до злуки з Румунами в єгремліню до національного висвободження. По обіді мали прийти до нас до готелю „ліпші Русини“ і дати нам знати, як стоїть справа з сьпіваною Службою Божою і концертом. Тимчасом прийшов оден Мадяр богослов і дав нам знати, що рекєторат не хоче богословів Русинів до нас пустити. На таке дієтиш асербуєм ми чим скорше покинули Ужгород, не маючи навіть можности попрацати ся бодай з тими богословсьми Русинами, що нас до себе запросили. Далі почин до нашої прогульки. Через мадяронський повнізм угорсько-руских духовних властей і мадяронську безхарактерність угорсько-руских богословів наша прогулька не сягнула ціли і скінчила ся фяском. Ми посвіпили на залізницю і по двоє безсонних ночах розпрацали ся з тою заклятою монгольською країною...

Ось як описує наочний сьвідєк тах будучих угорсько-руских попів.

Що они справді такими є як повисше описано, про се не сумніваємо ся, бо жмаємо нагоду бачити їх тут у Більній Америці. Мадяронства і тут не покидають а читають, пишуть і говорять між собою та зі своїми родинами лиш по мадярски, а ломаним руским язиком, частійше словацким, говорять хіба до парафіянина коли той принесе який дохідок. Пальців на одній руці за богато аби порахувати виїмки від сего правила.

Не дивно після того, що руский народ на Угорщині і в Америці не має почуття національного і стоїть дуже низько під зглядом культури, бо і якже може дати хтось другому те, чого сам не має?

Звертаємо увагу усіх інтересованих на се, що „Свобода“ перенесена до Нью-Йорку, тому всякі письма до нас треба адресувати так:

Swoboda,
184 Hudson St.,
New York, N. Y.

Виназ членів „Р. Нар. Союза“ за місяць Децембер 1906 р.

Кількість	На ціле посмерт.	На кожд. посмерт.	Другі	Кількість	На ціле посмерт.	На кожд. посмерт.	Другі
1	259	850	76	15	9	—	—
2	41	—	1	77	22	2	—
3	203	425	78	129	—	—	—
4	82	536	79	10	1	—	—
5	63	—	7	80	40	—	—
6	130	1	—	81	47	—	5
7	123	218	82	76	—	—	—
8	28	523	83	12	10	8	—
9	44	—	22	84	48	—	—
10	75	550	85	99	1	16	—
11	26	—	2	86	40	—	—
12	57	2	9	87	13	—	7
13	39	2	6	88	9	7	3
14	60	1717	89	17	—	—	—
15	46	—	—	90	7	2	2
16	188	213	91	50	23	1	—
17	13	—	—	92	62	16	—
18	20	213	93	—	—	—	—
19	54	839	94	45	18	—	—
20	58	610	95	36	—	—	—
21	19	1	5	96	74	27	9
22	19	—	—	97	7	—	4
23	63	—	4	98	24	—	7
24	22	1	4	99	32	—	—
25	54	11	—	100	9	4	—
26	34	—	2	101	—	13	—
27	40	613	102	63	1	—	—
28	66	20	2	103	42	10	—
29	19	—	18	104	68	2	24
30	87	124	105	12	2	—	—
31	37	—	3	106	22	1	2
32	91	—	7	107	40	1	8
33	210	1488	108	31	30	2	—
34	8	—	—	109	31	—	2
35	47	—	3	110	15	—	—
36	47	—	10	111	15	25	—
37	36	—	18	112	—	—	—
38	68	2	8	113	31	—	—
39	43	4	5	114	30	—	—
40	122	11	7	115	30	—	—
41	42	2	—	116	14	7	1
42	65	728	117	14	—	—	—
43	27	—	3	118	4	7	—
44	7	—	—	119	28	—	—
45	30	5	8	120	36	—	5
46	143	242	121	129	—	39	—
47	41	—	2	122	11	—	—
48	129	13	9	123	59	14	—
49	15	—	—	—	—	—	—
50	18	1	—	125	6	—	—
51	16	1	—	126	28	—	—
52	36	9	—	127	17	—	—
53	248	4247	128	16	—	—	—
54	14	3	1	129	33	—	3
55	112	412	130	17	12	—	—
56	68	1	2	131	14	—	3
57	19	—	—	132	27	1	3
58	72	117	133	14	3	4	—
59	15	—	3	134	30	—	—
60	—	1115	135	38	—	—	—
61	69	—	2	136	33	4	3
62	74	—	14	137	11	—	—
63	65	—	5	138	9	12	—
64	9	—	—	139	27	—	—
65	25	110	140	19	—	4	—
66	25	9	3	141	24	4	—
67	115	1	—	142	15	—	—
68	21	111	143	31	—	—	—
69	23	2	5	144	16	16	4
70	27	15	8	145	41	—	—
71	13	—	2	146	24	—	—
72	33	—	21	147	26	—	6
73	5	3	4	—	—	—	—
74	23	—	—	—	—	—	—
75	28	—	1	—	—	—	—

Всіх членів в „Союзі“ було при кінці Децембра 1906 року 8216.

На 1907 рік. „РАДА“ На 1907 рік.

РІК ВИДАННЯ ДРУГИЙ

газета політична, економічна і літературна

виходить у Києві щодня, окрім понеділків.

„РАДА“ має широкую програму, як звичайні великі політичні газети: дає подетальний огляд життя політичного, громадського, економічного і літературного на Україні, в Росії й по чужих землях; звіщає про всякі сьвітлові політ. поєві та оповідає: фельетони: політичні, наукові і белетристичні.

„РАДА“ має власних кореспондентів у Петербурзі, Москві, Харкові, Одесі, Полтаві, Чернігові, Херсоні, Житомирі, Кам'янці-Подільському і по инших місцях України та Росії, а також і за кордоном: у Львові, Чернівцях, Відні, Парижі і Берліні.

Газета буде виходити в побільшенім розмірі.

Працюю давніших і нових взначених письменників, які обіцяли свою участь в новій році, програма газети поширять ся. Зроблено буде все можливе для того, щоб зробити газету органом всієї України й дати перелік життя різних її частин, в Росії й за кордоном. Особливо уважатиме Редакція на те, щоб дати читачам по змові повний збєр не тільки суспільно-політичного, а й духовного й культурного українського життя та його асєктивів в Росії й Австро-Угорщині. Потреба й вимаганням сучасного українського життя будуть присвячувати ся инші статі теоретичного змісту. Стоячи на основі поступового й демократичного урядування, газета не буде партійною й даватиме місце статям, які будуть освітлювати єї питання в різних партійних становлєх поступового й демократичного напрямку.

Умови передплати: до Америки на рік 6 дол., на пів року 3 дол.

Адрес редакції і головної контори:

у Києві, Велика Підвальна вул., д. 6, біля Золотих Веріт.

Редактор М. Павловський. Видаєць Є. Тималенко.

Ті що роблять на д

виставлені на зимно і вогні, уникнути руматизму і неврастї, если будуть вживати

Д-ра Ріхтера Нотвичного Пейн Енспелеру

коли почнуть перші симптоми. Сей лік роблений згідно з острим німецьким законом і має 35 літню незахитану славу.

На приклад у котрого небудь артинара, по 25 і по 50 центів або у властєтелів.

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl St., New York.

Допись.

Вільс Барре, Па.

Бід довшого часу не бачив я ні одної дописи з нашої околиці, отже хотів би дещо розповісти нашим читателям „Свободи“.

Одного разу вертав я зі Скрєптон вечером через Вільсбері і думаю собі, треба би вступити до своїх, боє давно чув, що в В. єсть досить Русинів. Приходжу я на оден плеїз; а тут людий як бджіл; співають, забавляють ся, думаю певно сходили читальняні. Поздоровкались ми, та я спитав, чи забаву єю уряджують з нагоди якого новорожденного Русина, чи який инший празник святкують.

Але обзиває ся до мене оден з них: Де там, ми завжди так забавляємо ся. Одного дня в однім гавзі, а на другий день йдемо до другого і завжди складаємо ся, щоби сходились. Далше довідає ся, що ті люди в Бережанщині, що полишили в краю хіба і діти, а тут закладають снілки піяцкі. І так лавшиє я їх і пішов далше. Приходжу до другого гавзу і щож застав я тут. О тут вже відмінна забава, справді прєсєвіта. Чотири столи, наоколо них позасідали банкери, перед кождим з них купка гроший, в руках такі „книжки“, а кождий дивить ся як зьвір оден на другого, щоб видерти яку шістку. Гей братя, схамєніть ся, горніть ся до братства. Не чєс тепер побирати прєсєвіту і веселість зі плянок, а гроші добувати з карт. Книжку в руки, вислати ся до організації, бо поступованє ваше, яке веде до теуер, не вийде на добре.

Українець.

ПРАВИ „СОЮЗА“.
Отець духовний „Союза“:
офан Макара, Phone 46-12
11 May St., Ansonia, Conn.
Головний Уряд „Р. Н. С.“ на
роки 1906-1908.
Председатель:
Константин Курчів,
140 Essex St., Jersey City, N.J.
Місто-председатель:
Іван Парняк, Terryville, Conn.
Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Sha-
mokin, Pa.
Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.
Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.
Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Моніта, Lansford, Pa.
Михайло Бея, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Полівка, Hazleton, Pa.
Контрольна Комісія:
о. Лев Левіцький, Minersville, Pa.
Осип Стеткевич, Olyphant, Pa.
С. Калакука, Jessup, Pa.
Головний організатор:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союзу!



„Союз“ — організація рус-
ко народна організація в
Америці.
Приєднуйте членів від 1
року до 10 літ життя.
Вступне ціною 10 ц.
СОЮЗ ПЛАТИТЬ:
Посмертне за мужа \$1000.00,
Посмертне за жінку \$400.00,
Посмертне за діти від 15.00
до \$300.00.
В разі утрати: а) обох очей
ніг або рук \$1000.00,
б) одної руки, ноги або ока
\$200.00.
Сли отець родини в шпиталі
божевільних, Союз платить що
року родині \$150.00.
Хто хоче вступити до
Союзу, мусить вписатись
якось до братства, яке на-
лежить до Союзу.

Важне
для П. Н. Секретарів
Р. Н. Союзу.

Повідомляю раз на все,
що всі гроші належачі до
каси Р. Н. Союзу пося-
дає ся так: на money
order-ах або чеках мни-
суч ся імя Alex Sharshon,
Shamokin, Pa. Дальше так
вписаний money order або
чек не посилає ся до Го-
лов. Касієра, але враз з
вказаннями до Голов. Секре-
тара. Головний секретар
опісля відсилає їх до Го-
лов. Касієра.

С. Ядловський,
Голов. Секретар.

Оголошене.

Отсим повідомляю Вас
П. Н. Секретарі, що при-
ймаючи нових членів до
Руского Нар. Союзу маєте
від кожного нововступаючо-
го відбирати: 1) вступне пі-
сма літ, так як було перше,
2) за грамоту 25 цнт., 3)
відника 75 цнт., 4) кни-
жечка 10 цнт., 5) на фонд
резервовий 2 цнт., 6) фонд

бідних 1 цнт. і 7) фонд на-
родний 1 цнт. При вступі
нових членів маєте уважа-
ти, аби члени були здорові,
чесні і добрі Русини і щоб
не перевищали 40 літ жи-
ття. Ті, котрі мають вступ-
не 38 літ а не скінчених 40,
мають предложити метрику
родження або який инший
документ, котрий би по-
свідчив про їх вік.

С. Ядловський, голов. секретар.

ВАЖНЕ!

До Вп. місцевих Урядників
Рус. Нар. Союзу і всіх членів.
взагалі!

На підставі ухвали IX.
головної конвенції Руского
Народного Союзу відбувшої
ся в Scranton Pa. повідом-
ляю сим вас, що буду на-
становляти місцевих
організаторів Р. Н. С. Хто з пп. урядників або
членів схоче зайнятись ор-
ганізацією своїх рідних
братів-Русинів нехай сейчас
зголосить ся до головного
організатора. Пл. місцеві
секретарі мають першєн-
ство.

С. Ядловський,
головний організатор,
Box 76, Jersey City, N. J.

Повідомлене

для всіх відділів Р. Н. Союзу.

П. П. Секретарі!

Отсим повідомляю вас,
що кожного місяця нале-
жить ся повідомити мене:
хто був прийнятий до брат-
ства, хто вимазаний; хто
був прийнятий з переступ-
ним листом; хто змінив
реступний лист; хто змінив
посмертне на скільки і ко-
му записав; хто оженив ся;
хто помер; скільки членів
позістало в братстві на ці-
ле а скільки на половину
посмертного. — Всі такі
зміни треба написати на
Місячній Справі, т. е.
на картці, котра прийде
вам з кожним розметом і
ту картку по кожнім мі-
тингу або найдальше до
29-го заслати разом з де-
кляраціями і переступними
листами, если які будуть,
на адресу:

Theo. Labowsky,
Box 76, Jersey City, N. J.

Після тої місячної спра-
ви прийде вам слідуєчий
розмет, а котре братство не
пришле такого повідомлення
на час, то его розмет буде
такий сам, який був попе-
редвий, а члени, котрих
братство хотіло прийняти
або вимазати, не будуть
прийняті ані вимазані аж
до перва на другий місяць,
бо на 30 го замикає ся ра-
хунок членів і розсилає ся
розмет.

Теодозій Лабовський,
рекорд. секр. Союзу.

Читайте!

На підставі ухвали Конвен-
ції „Союза“, кожне братство
приналежне до „Союза“, по-
винно мати отєї книжки:

- 1) Книжку членів (імен-
слов).
- 2) Книжку місячних скла-
док.
- 3) Книжку касову і прото-
колову.

На сі книжки повинно кожне
братство заслати 5 доларів до
каси „Союза“.

Посмертні вісти



ДАНИЛО КАРПЯК член Р. Н.
Союзу від. 1 Shamokin, Pa.
помер Nov. 26. 1906. Небіщак
походив з Галичини, села Білянки
пов. Горлиці.

ІВАН ХАВИК член Р. Н. Союзу
від. 29. Rhone, Pa. помер 18
Децембра 1906. Небіщак походив
з Галичини села Вельчичі пов.
Кросно.

КАТАРИНА МАЙЧАК жена Ми-
кити члена Р. Н. Союзу від. 1.
Shamokin, Pa. померла 21.
Децембра 1906.

МАРИЯ ДЕРЕВІНЬСКА донька
Михала і Вікторії, членкиня Р.
Н. Союзу від. 53. Pittsburg,
Pa. літ 1. померла 24 Децембра
1906.

Вічна пам'ять!

Рух

в відділах Р. Н. Союзу.

Оголошене.

Отсею дорогою подає ся
до загальної відомости всім
членам Р. Н. Союзу, нале-
жачим до від. 4. в Jersey
City, N. J., що зі взгляду
непорядків в тім відділі,
мітинг переносить ся з галі
церковної до галі п. Д. Го-
лода 38 Greene Str. Пер-
ший мітинг відбуде ся 13.
січня 1907, точно о год. 2.
пополудня. На сей мітинг
має явити ся кождий член,
щоби покінчити всі непо-
рядки. Жаден член не
сміє вислати на той мі-
тинг, аби не був присутній
ку в заступстві, тільки має
прибути сам, если сего не
зробить буде уважатись,
що не хоче належати даль-
ше в члени Р. Н. Союзу і
яко такого виключить ся з
членства. На тім мітингу
буде відбиратись також роз-
мет до каси Р. Н. С.

Від Головного Уряду Р.
Н. Союзу.

Jersey City, N. J., Dec. 24. 1906

К. Курчів, предс.
С. Ядловський, секр.
А. Шаршонь, кас.

Оголошене.

Братство Усп. Преснь. Богородиці, від.
139, повідомляє всіх своїх членів,
що річний мітинг відбуде ся 13-го януара.
Члени повинні явитись всі під карою
50 цнт. для Франкліна а 1 дол. для
Ойла Спті.

Семен Романчак, предс.
Іван Фрас, кас.
Йосиф Романчак, секр.

Оголошене.

Братство сьв. Петра і Павла, від. 47.
в Ембридж, Па. повідомляє своїх членів
що річний мітинг відбуде ся 13-го
Січня 1907 р. в галі клубовій о год.
1-й пополудни в слідуєчій порядку:
1. справозданє касове за рік 1906;
2. приймає нових членів;
3. вибір нового уряду на р. 1907;
4. внесення і інтерпелляції.

Котрий член не явить ся, запла-
тить кару 1 дол., а урядник 2 дол. За-
прашаємо всіх Русинів, котрі еще не
суть в жадній організації на сей мі-
тинг. Будемо приймати нових членів
без вступного до братства, а до Р. Н. С.
після статутів.

П. Середняк, предс.

Братство

Благос. Пр. Богородиці від 107 Р. Н. С.
в Сейр, Па. устроєє річний мітинг дня
20-го Януара 1907 р. на Тона Еленю ч.
3 в слідуєчюю програмою: 1) Справоздан-
є касове за рік 1906. 2) Вибір нового
уряду на рік 1907. 3) Внесє нових членів.
4) Внесення і інтерпелляції. Просимо всіх
явити ся точно під карою 50 цнт. для
авчайного, а 1 дол. для урядника.
Гр. Ковалевич, секр.

Братство

сьв. Петра і Павла від. 102 Р. Н. С.
в Клівленді, О. устроєє річний мітинг
дня 20-го Януара 1907 р., на котрий за-

пичує всіх своїх членів під карою 50
цнт. для авчайного, а 1 дол. для уряд-
ника. Порядок денний такий: 1) спра-
зованє уряду на рік 1906; 2) вибір по-
терпеліцій. Мітинг відбуде ся в Галиці-
Дука Рабелі, авч.

Братство

сьв. Арх. Михайла від. 31 в Еліонор, Па.
устроєє річний мітинг о 2. год. попол.
дня 13-го Януара 1907. Прошу всіх чле-
нів явити ся точно під карою 25 цнт.,
і вирішати всі вагелости за р. 1907.
Осип Бобалик, секр.

Повідомлене.

Тов. І. Науменко від. 128 Р. Н. С.
вирішало слідуєчий новий уряд на р. 1907:
Н. Тракало, предс., І. Гуфрі, секр., М.
Смарш, кас. Мітинги відбувають ся кож-
дої першої неділі по п'ятнадцяти в ю-
ній галі на Спанглер, Па.

Повідомлене.

Відділ 120 Р. Н. С. в Спанглер, Па.
вирішало слідуєчий уряд на р. 1907:
Н. Тракало, предс., І. Гуфрі, секр., М.
Смарш, кас. Мітинги відбувають ся кож-
дої першої неділі по п'ятнадцяти в ю-
ній галі на Спанглер, Па.

Великий бал

устроєє дня 22-го Януара братство сьв.
Іоана Хрестителя в Пітсбург, Па. в
своєй парафіяльній галі на 7-й улиці
С. С. Просимо усіх так своїх як і до-
количин Русинів прийти повеселитись
та розігратись хоч па часочок. Музика
знаменита, перекуска до вибору, а вже
паші молоденькі братчики обслужать
всіх, що не пожажують. Тікети для
мужчин 50 ц., для жінок 25 ц. Нача-
ток о 7-й год. вечером.

Комітет баловий:

Іоан Пастричак,
Іоан Баган,
Петро Леняк,
Андрій Стеценіч,
Іспдор Костюк.

„Богоявленська Забава“.

Брати Русини і Русинки!
Руске Товариство Тасменівця у-
строєє перший великий Бал в Субо-
ту дня 19 Януара 1907. в Ліберті Гал
257-263 E. Houston str. Нью-Йорку, на
котрий то бал запрошає комітет бале-
вий всіх честних Русинів і Русинок.
Початок о 7. год. вечером. Вступ від
особи 25 центів.

Д. Поддуский, предс.,
Гр. Климкович, секретар.

Великий Бал

устроєє Тов. „Запорожська Січ“ в Нью
Йорку на 255-263 Houston str. Liberty
Hall 26. січня 1907. Початок о 7. год.
вечером. Вступ від особи 25 ц. Запро-
шаємо на сей бал всіх Русинів в Нью
Йорку і околиці. Добра музика і зна-
менита забава.

Гавриіл Островський, предс.

Великий Бал

устроєє Сестрицтво Сьв. Ольги відділ 2
(на горі міста) в галі п. Михайлика
1341, Еленю А. між 71 а 72 улицю
дня 26. Січня 1907. Початок о годині
7-й вечер. Вступ від особи 25 центів.
На той бал запрошуємо всі чесні Ру-
сини і Русини в Нью Йорку і околиці.
На балю буде грати руска музика,
а котрої кождий буде задоволенний, а за
добру службу ручать.

Комітет

Анна Медвідь, предсід.,
Марія Телес, касієрка,
Іван Лаворчик, секр.

Де є?

Хто хоче шукати своїх крайнів че-
рев наму гавету, мусить заплатити
25 центів за кожне оголошенє наперед.

Помучую

свого крайня Івана Срийка родом в се-
ла Поточиск пол. Городенка в Галичи-
ні, котрий прийхав минулої осені в
краю. Хотіи о нїм знав або він сам най-
подасть свою адресу:
Wasyl Jemczuk,
P. O. Box 506 Fort William, Ont. Canada.

Помучую

Івана Кантора родом в Тихані пов. Кро-
сно в Галичині. Важна справа. Хотіи
о нїм знав або він сам най зголосить ся
на адресу:

Mike Kantor
Box 103 Allegheny, Pa.

Помучую.

свого чоловіка Тимка Качмарского (ро-
дом в Бодарівцях пов. Стрипів Кор-
сно); Хто би знав докладно місце его
побуту, та докладний адрес его мешка-
ня прошу дати вняти під адресу:
Katharina Kaczmaraska,
20. Amherst str., Manchester, N. H.

Де є?

Отець І. А. Замлинський?
Dmytro Mykitiak
59 Grove St. Loraine, O.

**ПАМ'ЯТАЙТЕ НА ХЛОП-
СКИЙ СТРАЙК. ФОНД!**

Подяка.
Анна Петровна а А. Золіа, Солл. дя-
кує дуже красно урядови „Р. Н. Союзу“
за скорє виплаченє посмертного в сумі
5-0 дол. по бл. п. своїм мужикови Сте-
фані. Рівнож дякує алісоніському Бра-
тству сьв. А. А. Петра і Павла за 2-0 д.
шк. копта похорону та за участь всіх
мужиків — суїним похоронієм поході спого

Дописи.

З Вініпег, Кан.

„Стріляй на смерть“, „А-
мериканський робітник“ і
монольоґ „Нечитальник“,
відіграли аматори Тов. ім.
Т. Шевченка дня 29-го м.м.
у Вініпегу.

За короткий час, бо ли-
ше дві неділі приготовань,
поградили дуже гарно віді-
грати. Випало несподівано.
Т. Ферлей в обох драмах
брав участь і мав найтяж-
ші ролі, та помимо того,
відіграв їх з акторским зна-
нем.

Рівнож инші актори і
акторки вивязались надзви-
чайно. Обі штуки предста-
вляли жите робітника аме-
риканського і як бачилось
зворушили публіку.

„Ам. робітник“ в трех
актах, переклад із ильшого
язика (мабуть актори самі
і перекладали) та добре
булоб, щоби дали до дру-
ку і щоби така штука, від-
повідуюча робітничій орга-
нізації розходила ся.

Що вже до монольоґа, то
такі було не мішати в ряд,
бо не то, що монольоґ не
гарно випав, противно, він
гарний, але характеристика
особи була карикатурна, а
ще й до того „актор“ мало
говорив те, що мав пере-
повідати з „Нечитальника“.
По прості плів ні се, ні
те! Та берода більше ха-
актеризувала орангутана.

Другий кум, більше ха-
рактеризував такого бадіку,
хотіи мало говорив. Як
радив, щоби згаданий ак-
тор монольоґу другий раз
ліпше научив ся, а тоді ви-
голосить добре. Але тепер
то лише був і голосив мо-
нольоґ витресуваний оран-
гутан; пригадує собі, що
о таким орангутані Шпінтко
в „своім“ „Дзвоні“ писав.
Антим Барда.

З Плезент Гом, Ман.,
Канада.

Дня 9-го грудня 1906 р.
відбули ся у нас збори, на
котрих заложено читальню
і вибрано слідуєчий уряд:
о. Вільчинський, голова; Ва-
силь Іванчук, заст. голови;
Василь Данчук, секретар;
Дмитро Дрогомирецький, за-
ступник секр.; Петро В.
Дрогомирецький, касієр; Гр.
Ів. Дрогомирецький, біблі-
отекар; Никола Голин-
ський, контрольор.

Підчас зборів був пред-
сідателем о. А. Вільчин-
ський, а секретарем п. Ва-
силь Демчук. Предсідатель
сказав вступне слово, ко-
трим поставив ясно ціль
читальні. Як кожне добре
діло в початку є трудне,
так і тут в першій хвили
вписалось в члени лише 14
осіб, однак в протягу двох
тижнів збільшило ся число
членів значно, бо є вже їх
тепер 34. Маємо надію, що
щирою працею згуртуємо
з часом всіх плезент гом-
ських Русинів в одну могу-
чу силу.

При сій сподобности не
можемо не згадати, що п.
Гриць Ів. Дрогомирецький
відступив нам свою гарну
кату на цій згодина да-
ром, за що складаємо ему
отсим прилюдно сердечну
подяку. Складаєм подяку
також п. Василеві Іванчу-
квичу, котрий явивив для
на неозначенних книжок
того читальні вмоніти
краю більше число посту-
пових книжок, а з часопи-
сєй на разі: амер. „Свобо-
ду“, „Громадський Голос“,
„Гайдамаки“.

Виділ читальні.

Надіслане.

Репедь дая 30 го Нов. 1906.

Світла Редакціє!

Тими днями получив під-
писаний в Америку руску
часопись „Свободу“ ч. 45
з дня 8 го падолиста 1906.
На 2-гій стороні тої часо-
писи під заголовком „Чи
се правда?“ находить ся
допись з Ормрода, подана
через якогось Репедянина,
котрий не знаючи правди-
вого факту, напав на мою
честь, представивши мене
світоти яко великого ошу-
ста.

Чуючи себе певинно тим
неправдивим донесенем на
гонорі покривдженим, зму-
шений єсьм відповісти на
всі закиди того Репедяни-
на одним словом: „Що се
неправда“, аби Параска Се-
манишин платила мені 200
К. за вистаранє ся єї запо-
моги. Треба о тім знати,
що завідомлене о заповомі
посмертній по небіщану О-
сифі Семаничнику не прий-
шло до Репеди, тільки до
Щавного, где і надіслані
квіти підписувало ся у та-
мощного сьвященника. Всі
булисьмо не певні, чи ті
гроші дійсно належать ся
Парасці Семанишиній з Ре-
педи. Дальше зась нїм я
довідав ся о тім, то Пара-
ска Семанишин вже знала
довідавши ся від своєї се-
стри перебуваючої в Щав-
нім. На якій отже підставі
я сьвів Параску Семани-
шин дурити, же нїби то я
вистарав ся о ту заповому.

Той Репедянин чув, що
десь дзвонили, але не знав
где. Чув, що Параска Се-
манишин дала мені 200 К.,
але не знав защо.

Отже, щоби тому Репе-
дянинови стало легше на
серци, то я ему скажу за
що я получив від Параски
Семанишиної 200 корон.
Може відомо Вам Репеди-
нину було, в якій нужді
зіставала Параска Семани-
шин, може чулисьте, як ві-
рителі єї хотіли зацітовати
і присіли єї грунт, а ю
пустити на жєбри! Тоді
не обняв ся за нею ніхто,
тільки кождий пхав ю в
глубше болото, а Параска Се-
манишин видячи себе опу-
щеною од всіх, удала ся
до мене о пораду і опіку,
чого я єї не відказав і о-
боронив від хищних вовків.
Отже за тое дала мені,
власне даровала 200 корон,
показавши тим свою вдя-
чність за мое добре серце
взглядом неї.

Я сам робив єї увагу, я

що дає мені такий великий презент, то она освідчилася прилюдно, що я на такий презент у неї заслужив. А же нема на світі богача, щоба ся скинув колача, то і я ним не погордів. Жадного ошущства з моєї сторони до того не було, бо то не є моїм звичаєм і до того я не спосібний.

Прошу світлу Редакцію о ласкаве поміщене мого оправданя в своїй славетній часописі, за що буду дуже вдячний.

Остаю з глибоким поважанем

Андрій Крупський,
народний учитель в Респеді.

Поміщаючи повисше оправдане п. Круського, мусимо зазначити, що порада і опіка, яку п. Крупський дав Пар. Семанишин не означені блистє в его оправданю, ввиду чого не можна собі здати справи, в якій пропорції стоять порада і опіка п. Круського до презенту даного ему Параскою Семанишин.

Редакція.

Надіслане.

З Галичини.

Найбогачішими чинниками в культурнім розвою кожного народу суть: Церков і школа. Тому то наші противники засіяли споконвіку рускі громади косцюлками та капличками; тому то они, недовольючи ся тим, що захопали ціле шкільництво в свої руки, закладають ще по корінь-руських селах свої приватні школи. А наслідки сеї роботи аж надто явні: чим раз більший упадок рускої Церкви і рускої народности, а зріст і свірплене польського живла на Русі...

Щож нам супротив того почати? Нічого нашого, як против їх косцюлків та капличок поставити свої величаві Храми Божі; против їх шкіл — наші школи и наукові заклади. Сего домагає ся від нас любов сьв. Церкви, любов нашої дорогої батьківщини — сего домагає ся від нас наша народна честь! Від сеї культурної борби, в котрій рішає ся судьба истнованя цілої Церкви і нашої національності, не сьміє усянути ся ні одна сьвідома руска одиниця під ніяким позором. Ми мусимо сю борбу сточити! А веденє сеї борби вимагає від нас безмірних жертв не лише моральних, але і матеріальних... а ми вже так обтяжені, так придавлені всякими тягарями, що наші скупі средства далеко не вистарчають. Треба оглянутися на інші жерела, а котрихби ми могли черпати потрібні засоби на оборону нашого загроженого истнованя. Таким обильним жерелом є передовсім торговля. Тому то швіри люди-патрїоти заложили в Станиславові перший руский Дім промисловоторговельний „Достав“, з котрого весь чистий зиск призначили на будову церков і закладанє руских приватних шкіл.

Подаючи се до загальної відомости, не сумніваємо ся ані на хвилю, що кождий ширій Русин-патрїот, котрий любить свою сьв. Церков і матір-Русь, приступить в члені Достави, а залагоджуючи всякі потреби своєї Церкви єдино і виключно лиш в Доставі, причинить ся сям способом до чим скоршого здійсненя сеї високої ідеї, яку товариство Достави собі положило, імено: здвигнути рускі Храми Божі, здвигнути рускі школи, з

відкиби подали широка, могутня струя просвіти та уморальненя, а вслід за тим цілковите відродженє руского народа!

Межи иншим Достави поручає: Для дому: образи, рами, полотна найлучшої якості, урядженя для канцелярій, каси, огнетреналі, машини до шиття марки Вікторія з рускими написами, машини до писаня, до праня і т. д.

Для господарства: знамениті сїкарні по 64 кор., млянки по 128 кор. голосної фірми Майфарт, відзначеної 556 медалями на всіх виставах цілого сьвіта, всі інші машини і річниці, машини для молочарств, олійні і т. д. Штучні навози з порукою за їх правдивість і процентову висоту поданих складників.

Для Церков прекрасні фелони, фани, стихарі, ліхтарі, пауки, лампи з вічним сьвітлом системи Гівільона і всі інші річі, входячі в обробу потреб церковних, а все виробу французького і влас. краєвого після найкращих взірців і моделів, з найлучших матерій та матеріалів. Правдиве воскове сьвітло до сьв. Служби Божої.

Для крамниці: вино, солонину угорську і краєву, смалець і всякі інші артикули в гуртових кількостях.

Для ідучих до Америки і Канади карти корабельні товариств: Гамбург-Америка і Північного вімецького Льюйда. Уділь вивозить 10 кор., вписове 1 кор. Адреса товариства: уліца 3-гого Мая ч. 4.

Власна робітня бронзівнича! Приймаємо до направи і відновлюєм всякі річі з бронзу, срібла і золота. Чаші до позолочуваня, посріблюваня і т. д.

Цінники виїдуть і будуть розіслані в перших днях Січня 1907. Поки що при замовленях просимо держатись цінника Ризниць.

ДИРЕКЦІЯ:

О. І. Барш,
Николай Стеткенич,
О. Кульчицкий.

Всячина.

НА ГАЛИЦЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ ЛАД.

В Будапешті відбув ся перед судом присяжних процес, який виказав, що практики польського правительства в Галичині приймають ся вже на Угорщині. Ще в червні сконфіскувала угорська прокуратура робітничу часопись „Vilagszabaszag“ за страйкові статі, а в додатку против редактора заряджено процес за підбурюванє селян против павів. Обжалований редактор Йоксак оповідав перед судиями присяжними між иншим таке: На стадії Шаба бачив я гурток руских страйколомів; оден чоловік мусів задля ковечної потреби відступити на бік, та жандарм нагнав его батогамі назад до гурту. На стадії Уйверварш був я сьвідком, як жандарм гонив руских робітників тростівкою, щоб йшли ломити страйк. Колиж із страйколомами обходять ся як з підданими із 16. віку, то як обходять ся тепер із самими страйкарями? Обжалований оповідає, що жандарми напали в Терек на страйкарів, які мирно лежали на землі, били їх жожми і кололи багнетами, так що земля червоніла від крови. Се

чисті оргі невольничества! О боронець підніс також, що виявленє таких варварств і організацію робітників треба уважати борцями за більше щасливу, півлізовану, європейську Угорщину. — Оксак увільнено від вини та кари в сїм процесі навіть в Будапешті, але его процес наглядно показує, яку „свободу“ дають магнати долішним верствам суспільним, а в сїм случаю нашим закарпатским братям, котрих дано на поталу всяким кровосійцям, не давши їм ні прав, ві просвіти та обернувши їх на постидних безхатних страйколомів.

ХТО ПСУЄ РЕЛІГІЮ.

З Ясеня повіту карлуського в Галичині пишуть: Наш піп Білецький про науку релігії в школі зовсім не дбає, бо се ему якраз на руку. От доростє хлопець або дівчина до своїх літ і хочуть побратися, а тоді піп Білецький давай їх питати молитви. Розуміє ся, ні парубок ні дівчина молитов не уміють, бо ніктоїх не навчив. З того Білецький користує, тай каже: „За сьлюб і заповіді мусите мені заплатити 23 корони, а за тото, що не знаєте навіть перехрестити ся, то ти парубче, прийди молити до моєї стодоли (очевидно о холоді і голоді) 5 день, а ти, молода маєш імоствунци піре дерти, або мітки прости також 5 день. До того маєш ходити до дика Шпильчука учить ся релігії, а за то заплатиш дві корони. І гайда в мясницю 40 (а найменше 10) молодих парібіків молотить цілими днями від всходу до заходу сонця в єгомосцевій стодолі, а в хаті зо 40 дівчат молодих на лавах обертають веретенами також цілісеньких 5 днів. Вечером ідуть вони до дяка учати ся релігії. Та дядька подібно як імоств, зараз засадить дівки на лави, а як місця нестаче, то на піч, то знов там прядуть до 12 або 2 години в ночи. Парубки за той час за стіл позасідають і тоді дяк Шпильчук „учить релігії“. Як він вчить? — То послушайте. Ото бере він доміна, або карти і з парубками грає „мачки“ або „айнундцванці“, або такі „круцюткего“ т. е. фербля. Навіть дякова донечка і сама дядька тай паламар помагають „учати релігії“, бо дяк не вєспів би обіграти до послідного сотика. Як вже в кожного парубка порожня кишеня чи там черес, тоді наравду зачинає дяк виклада з релігії! Пан-Біг, каже він, зліпив пару людей з глини, то значить Адама і Еву. Вони мали двох синів Каїна і Авеля. Каїн убив Авеля колом, а Пан-Біг — розлютив ся за се і вдарив Каїна жєлізним дручком, від того і сей запав ся в землю.“ Ну, пане Шпильчук — пятають ся нераз парубки — а відки потім люди взяли ся? — „Я того сам не знаю“, відповідає дяк. На

тім конєць релігії. За пару день такої „науки“ дає дяк Білецькому карту, що той а той парубок чи дівчина уміє всю релігію і тоді діє такоть сьлюб.

СЬМІПНЄ.

Між молодими жєнами:

— Чулам, що ваша слуга, пані, захорувала... мусілисте самі обід варити. Щож вже подужала?

— Так. Але знов муж за хорував.

В суді:

— Судя: (до піяка, котрий починає плакати) Можете ватримати собі ті крокодильєві сльози.

— Засуджений: То не сльози, пане судія, то дистильований шнапс!...

Студентське занятє.

— Щось робив рано?

— Телеграфувавем до старих по гроші.

— А по обіді що?

— Чекавем на гроші.

Наші діти.

— Тета: То дуже красно, діти, що ви прийшли до мене в гостину.

— Одно: Так, гатко післав нас сюди, бо ми в дома за богато робимо крику.

Розсіяний доктор.

Служачий: Пане професор, прийшов бідний чоловік без одної ноги.

— Доктор: Ну, таж я сам не маю лиш дві — то що ему дам?

— Жандарм (провадить обдертого волоцюгу) Аж стидно йти з таким обдертохом через село!

— Волоцюга: Для мене також не велика приємність йти з вами.

Завів ся.

— Директор тюрми: (до ново прибувшого політчного в'язня) Ви мусите ту працювати і то в спосіб відповідний вашим здібностям. Який фах посідаєте?

— В'язень: Я є народний поет?

В ресторані.

— Вже мушу раз сказати, що так малих, а так дорогих порцій, як у вас, я не здибав нігде.

— Кельнер: Нічо дивного, бо наш господар збанкрутований антикар.

Поник до канадійських Русинів.

Гей Русине схамени ся, Бось в Канаді опинив ся, Ляхи-жиди ти відрали, Твою землю ти забрали, І просвіти ти не дали. А ти темний, голий, босий Обдертий і простоволосий, Рідну землю геть покинув. Дакуй Богу щось не згинав В океані тім глибоким, І обдертий на всі боки, По Канаді ся блукаєш, Своє рідне забуваєш. Цураєш ся своєї неньки, Забуваєш поволеньки, Що она тебе зродила, І до груди ти тупила І в пелени вповивала. Руску пісню ти співала, В слезах молиби заспала, І Господа все благала:

Щастя й долі для дитини, Абиш жарно де не згинув. Ти в Канаді опинив ся, Іван Джаном вже зробив ся. Забув бідну сирачину, А убрав ся в жупанину. Убрав ковчир і краватку, Не приступай к нему братку.

„Слава Богу“ вже не вміє, Тільки „Гуд бай“ всегда піє. О так Іван став ся Джаном, Бувши хлопом тепер паном.

Забув свою рідну неньку, Лізе в чужу неволюнку.

Забув брата і сестрицю, Сьмускає ся на дуринцю.

Забув церкву, забув Бога, А знак креста ему ворог.

А за школу, то не згадує, Темним бути Іван радий.

У Англіків діти вбрані, Ізопів обідрані.

Англійські діти у школі, Іванові дома голі.

Ангельські діти учуть ся, Іванові в дома буть ся.

Іван за школу не дбає, А на готель всегда має.

У неділю або в сьвято, Іван ладить ся завзято.

Смарує віз, корчить коні, До Канори, до Йоркстону.

Місто церкву їде в місто, І о Бозі забув чисто.

А в місті Іван господар Це горівку наче воду,

А горівка не водичка, Іван добре догодит сьм.

Сидить в місті цілу днину, На дорогу ще фляшину,

З поворотом мусить взяти, Бо тра буде попасати.

А вернувши із ярмарку, Іван зачав з жінков сварку.

Жінка плаче, нарікає, Іван буком доправляє.

Діти кричать, утікають, Попід ліжка ся ховають,

Залізби в мишу діру Від такого батька зьвіра.

А що, братя, більше знайте, Отож прошу послушайте.

Бо Канада край просторий, Має і свої вибори.

Ліберали і Консервати Хотять Іваном керувати.

Вони знають, що Іван з віку Не обійде ся без опіки.

За дурничку за будь яку Іван лізе в чужу лапку.

За горівку, за обману Продасть голос й рідну маму.

Продасть жінку, продасть діти, Щоб горівки ся напийти.

Гей Русине схамени ся, І до життя пробудіть ся!

Жийте житем без опіки, Ставте школи, учіть діти.

Старі також просвіщайтесь І читальні закладайте.

Враз сходіть ся, навчаються, І брат брата не цурайтесь.

І чужого учіть ся, Свого кріпко держіть ся.

На бік сварки і роздори, Проч ненависть і проклони.

Згода, любов, братя всюда, Божа поміч всім нам буде.

Брацтва всюда закладайте, До Союзу приступайте

Самі собі помагайте, І на чужих не спускайтесь.

Спільнов силув братя милі Удержіть ся між чужими.

Доборетесь відшой долі, Задержте дітям волю.

А хто ви є пізнайте ся В чуже ярмо не пхайте ся

Вказіть світу що й ви люде, В Канаді вам добре буде.

Прожитє у Канаді Як у Божім раю,

Допоможи милый Боже Того вам желаю.

1 8
I. Ч.

Календарі на 1907 рік в Росії, Галичині і Угорщині в прєгарних обрамках. Купуйте пошкє-суть. Ціна 30 центів.

M. J. Murin,
326 Nepperhan Ave.
Yonkers, N. Y.

КАЛЕНДАРІ „СОЮЗА“

на рік 1907 вже вийшли

і розіслані експресом кождому секретарови братському. Котрий секретар календарів ще не дістає, нехай зголосить ся на експресовий офіс і календарі собі відбере.

Календарі має секретар роздати усім членам „Союза“ (по одному) і там що на ціле і тим що на пів посмертного.

За календарі має заплатити кождий член при розметі за Децембер по 25 центів.

Дохід з календарів прийде до каси „Союза“.

Так ухвалила послідна Головна Конвенція.

Хто не заплатить за календар, буде вимазаний так само, як за неплаченє розмету.

С. Ядловский,

Голов. секр. Р. Н. Союза.

Кождий сьвідомий український робітник та фармер в Америці повинен передплачувати — популярну, щотижневну газету

„Земля і Воля“

орган української соціально-демократичної партії для сільського робочого люду, що коштує в рік для Америки 2 долари, та

Соціально-демократичне, популярне помісячне видавництво.

„Боротьба“

що виходить ме в дєм 1. січня 1907 в двохаркушових кипжочках та коштує на рік 1 доллар.

Перший випуск „Що таке соціалізм“ появлять ся ще в місяці грудня 1906.

Адреса для обох видавництв.

Редакція „Землі і Воли“, ул. Броварна ч. 84 Czernowitz, Bukowina

Пролетарі всіх країв єднайте ся!

Накладом Редакції „Землі і Воли“ (в Чернівцях, ул. Броварна ч. 84) вийшов вже

Перший український соціально-демократичний календар на рік 1907 п. в.

Веселка

що обймає 10 аркушів друку, формату великої вісїмки і коштує для Америки пів долара.

Побіч календарієм і інформацій календар обймає незначайно богату і цікаву літературно-наукову частину, в котрій поміщені твори першорядних наших письменників своїх та чужих як: В. Винниченка, Павла Розвій-Поле, Максима Горького, Шевченка, Федьковича Івана Дірови, С. Ярачевського і инших в частині літературній, а в науковій: Д. Гамкєвич, д-р Старосельського, д-р Татяни Грігорівни (московка), д-р Мпрона Кордуби, Карлі Махової (чешка) і инших.

„ВЕСЕЛКА“ се один з найкращих календарів, які коли Українець мав в своїх руках.

Тож замовляйте як найбільше перший український соціально-демократичний календар „ВЕСЕЛКУ“.

Набувати можна

в Рускій Книгарні

Box 128, Scranton, Pa.

або прямо в Редакції „Землі і Воли“ (Czernowitz, Bukowina, ул. Броварна ч. 84).

Зол. годинник і ланцюшок

ДАРОМ

ЗОЛОТЕ ПЕРО ТАКОЖ.

Правдиве, золоте перо гарпаванованє 14 к. золотом, приходить в гарній скриньці. Продають его всюд по 2 дол. Пішли нам 50 ц. і свій адрес а ми вишлемо Тобі се гарне перо і 25 всїляких золотих річій по 10 ц. одна. Коли їх продаш і дістанеш 2.50 дол. ваджеж собі 50 центів а нам пішли 2 дол., тоді ми вишлемо тобі зовсім даром Американський золочений годинник, гарпаванований, що буде держати добре час. Можете дістати мужський або жіночий годинник і не буде тебе коштувати ні цента. Вишлєм для дівчат перлове перо і хрестик сль волать се вмісто золотого пера а 50 центів, які тобі звернуть ся, коли продаш золоті річі.

CROWN JEWELRY CO.
Dept. 167, 163 E. Randolph St., Chicago, Ill.

Лиш 30 доларів!
За шифкарту з Роттердаму до Нью Йорку
або з Нью Йорку до Роттердама.
Дорога морем триває 9 днів.
Кораблі відходять:

З Нью Йорку:
В Четвер, Януара 3, 1907, в полудне.
В Вівторок, Януара 15, 1907 "
В Вівторок, Февруара 26, "
В Вівторок, Марта 12, "
В Вівторок, Марта 26, "
В Вівторок, Априля 2, "

З Роттердаму:
Февруара 8, 1907 Марта 8, "
Февруара 22, 1907 Марта 15, "
Дорога з Нью Йорку до Роттердаму триває 9 днів,
з Нью Йорку до Лібава 13 днів.

Ціни шифкарт враз з білетами колієвими
з Нью Йорку до краю або назад:

До Бродів	38.10	До Підволочиск	33.45
„ Будапешту	37.55	„ Перемишля	37.20
„ Червоце	38.75	„ Тернополя	33.25
„ Пряшова	37.55	„ Тарнова	36.35
„ Ясла	36.90	„ Унгвара	38.35
„ Кракова	35.95	„ Кошиць	37.55
„ Львова	37.65		

З Нью Йорку до Лібава коштують шифкарта 37 00.
З Лібава до Нью Йорку 31.50.

Від дитини низше року платиться за через воду \$2.00;
від року до 12 літ пів шифкарти.

На американських залізницях платять діти від 5 до
12 літ пів тикету, до 5 літ їдуть дармо.

Продаємо також білети колієві враз з шифкартами по
зниженій ціні з краю до різних міст Спо-
лучених Держав і Канади.

Також шифкарти з білетами колієвими до Росії і з Росії.

Близші інформації, шифкарти і білети колі-
єві можете дістати в Редакції „Свободи“
Jno. J. Ardan, 184 Hudson St., New York, N. Y.

Чи чули Ви, що „Свобода“ посилає гроші
до краю?

Ми пішлемо Ваші гроші до краю за ту саму
ціну, що і чужі агенти або і танше, а може
ще скорше і безпечніше як чужий.

Посилаємо корони по слідуєчій ціні:

5	корон	за	1 дол.	17 цнт.	170	корон	за	34 дол.	83 цнт.
10	"	"	2	" 20	180	"	"	36	" 92
20	"	"	4	" 25	190	"	"	38	" 96
30	"	"	6	" 28	200	"	"	41	" —
40	"	"	8	" 34	300	"	"	61	" 45
50	"	"	10	" 37	400	"	"	81	" 35
60	"	"	12	" 42	500	"	"	102	" 25
70	"	"	14	" 46	600	"	"	122	" 15
80	"	"	16	" 50	700	"	"	143	" 40
90	"	"	18	" 55	800	"	"	162	" 70
100	"	"	20	" 60	900	"	"	184	" 30
110	"	"	22	" 64	1000	"	"	204	" 80
120	"	"	24	" 68	2000	"	"	409	" 50
130	"	"	26	" 72	3000	"	"	614	" 20
140	"	"	28	" 76	4000	"	"	816	" 50
150	"	"	30	" 80	5000	"	"	1021	" —
160	"	"	32	" 84					

Р у б л і:

5 рублів за 2 дол. 85 цнт.	80 рублів за 41 дол. 95 цнт.
10 „ „ 5 „ 45 „	90 „ „ 47 „ 15 „
20 „ „ 10 „ 65 „	100 „ „ 52 „ 20 „
30 „ „ 15 „ 85 „	200 „ „ 104 „ 40 „
40 „ „ 20 „ 10 „	400 „ „ 209 „ — „
50 „ „ 26 „ 30 „	600 „ „ 313 „ 50 „
60 „ „ 31 „ 0 „	800 „ „ 418 „ — „
70 „ „ 36 „ 70 „	1000 „ „ 522 „ — „

Адрес :
Jno. J. Ardan,
184 Hudson St., New York, N. Y.

Хто бажає інформації
про Бритийську Колумбію
нехай пише на адрес
Geo. Syrotiuk,
Vancouver, B. C., Canada.
Box 482,

HARRY NEEDLE 2-
Адвокат і Нотар Публичний
Повчає гроші на прাপерти. Виступає
в справах кримінальних і цивільних.
Офіс: 910—911 Mears Bldg., Scrant-
on, Pa. Вечорами: Spitz Bldg., Olyphant, Pa.
Розуміє по руски, польськи і словацьки.

Росийська
Охотнича Флота



Нова пасажирська пароплавна
лінія з Нью Йорку до Роттердама
і Лібава або назад без пересі-
даня великими двохтрубовими,
скорими пароплавними „Смо-
ленск“, „Петербург“ і „Саратов“

Дорога з Нью Йорку до Рот-
тердама або назад, триває 9 днів;
з Нью Йорку до Лібава або
назад 12 днів.

Ціна шифкарт:
З Нью Йорку до Роттердама або
з Роттердама до Нью Йорку перша
класа 70 дол., друга класа ка-
жета 37 дол., третя класа загаль-
на 30 дол.

З Нью Йорку до Лібава: пер-
ша класа 87 дол., друга класа ка-
жета 47 дол., третя класа загаль-
на 37 дол.

З Лібава до Нью Йорку: пер-
ша класа 87 дол., друга класа ка-
жета 44, третя класа загальна
34 дол.

Кораблі відходять з Нью Йорку
„Смоленск“: Вторник 15 Яну-
ара в полудне.

„Петербург“, 26. Февруар.

Генеральні Агенти:
C. B. Richard & Co.
31—33 Broadway, New York.



Ся \$30 годинка за 1.50 дол.
Найліпша спосібність купити золо-
том повну годинку по номінальній
ціні. Коверта є повна цілком золо-
том і має гарантію на 20 літ висту-
пи. Осередок дуже добрий, 17 каме-
нів. Має патентований регулятор і не
випадає на мінуту. Для тих що люблять
годинку, яка тримає добрий час, се як
раз годинка — а мігте в сторі не купити
єї ниніше 30 дол. Щоби розвільнити сю
годинку як найшвидше, впротязі сліду-
ючих 30 днів виплати єї кождому за
15 дол., в котрих 6 дол. і експрес за-
платите коли годинка до вас прийде,
експресовому агенту, а 9 дол. запла-
тите місячними ратами по 1.50 дол. на
місяць. Если пришлете 6 дол. з заво-
ленням, виплатимо вам годинку рідко-
ставно поштою і ланцюжок в додатку —
даром. Як бачите, то після заплати 6
доларів годинка є в вашої власності.
Ми віримо вам і знаємо, що решту 9
дол. сплатите нам місячними ратами.
Сли хочете заплатити за годинку готів-
кою, продамо вам єї за 13.50 дол. Пи-
шіть чи післяти вам жіночий чи муже-
ський годинник і в одною ковертою чи
двома.

Dr. J. SZLUPAS,
1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.
Можна єго бачити в офісі:
від 8 ої до 10-ої год. рано,
від 2-ої до 4-ої попол.,
від 7 ої до 10-ої вечер.
Old P'hone 1269—B

David Fuhrman
222 Lackawanna Ave.
SCRANTON, PA.
Виробляє
Братські відзнаки, Шапки,
Пояси, Уніформи, Фани
Шовкові возняні.
Old Phone 564-R

— Хто пришле мені докладні адреси
своїх знайомих перебуваючих в Америці,
тому вишло в превенті або малу Ав-
стрії або Америки, або краску книжку
до молени. 37-
John Nemeth,
457 Washington Str. New York City.
Колі послаєте адреси, напишіть, що
вчитались оголошене в „Свободі“.

Dr. J. SZLUPAS,
1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.
Можна єго бачити в офісі:
від 8 ої до 10-ої год. рано,
від 2-ої до 4-ої попол.,
від 7 ої до 10-ої вечер.
Old P'hone 1269—B

Dr. J. SZLUPAS,
1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.
Можна єго бачити в офісі:
від 8 ої до 10-ої год. рано,
від 2-ої до 4-ої попол.,
від 7 ої до 10-ої вечер.
Old P'hone 1269—B

Dr. J. SZLUPAS,
1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.
Можна єго бачити в офісі:
від 8 ої до 10-ої год. рано,
від 2-ої до 4-ої попол.,
від 7 ої до 10-ої вечер.
Old P'hone 1269—B

Dr. J. SZLUPAS,
1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.
Можна єго бачити в офісі:
від 8 ої до 10-ої год. рано,
від 2-ої до 4-ої попол.,
від 7 ої до 10-ої вечер.
Old P'hone 1269—B

Dr. J. SZLUPAS,
1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.
Можна єго бачити в офісі:
від 8 ої до 10-ої год. рано,
від 2-ої до 4-ої попол.,
від 7 ої до 10-ої вечер.
Old P'hone 1269—B

Dr. J. SZLUPAS,
1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.
Можна єго бачити в офісі:
від 8 ої до 10-ої год. рано,
від 2-ої до 4-ої попол.,
від 7 ої до 10-ої вечер.
Old P'hone 1269—B

**Позолочувачу Годин-
ку за \$3.98 ніхто
досі не продавав.**
Ми пішлемо Вам до огля-
нення сю гарну 14-кара-
товим золотом Подвійно
Золочену годинку C. O.
D. за \$3.98 і оплату ек-
спресу. Гарантія на 20 літ і ланцю-
шок в кождою годинкою. Ця годинка
не чорніє як другі, тримає добрий час і
виглядає як 40-доларова цінно золота
годинка, а деякі купці продають єї по
\$10.00. Сли пішлете вперед \$3.98
дамо вам в дарунок перстень або ніж і
оплатимо рідкоставну пошту через що
не будете мусіти платити експресу.
Дармо одна годинка или купите або
спродаете її. Пишіть, чи прислати
вам мужеську чи жіночу годинку. 34-38
Globe Bldg. Co.
Dept. 7, 161 Randolph Str., Chicago, Ill.



Годинка на ціле життя \$5.95

Правильний 14 к. Золотом
повнений і не поволочу-
ваний годинник стем-
пльований в середині „14 к
гарантований на 20 літ“.
Виглядає як цінно золо-
тий годинник але є силь-
ніший, гарно гравірова-
ний або простий в нікель-
вим Американським осередком, камі-
нцями, волосом і білим емальованим
циферблатом; може єго дістати в якій
небудь величній: мужський номер 18
або 16 і жіночий, номер 6 або 8. Висо-
ким експресом C. O. D. і повністю
єго оглядати перед заплаченням. Сли
переконаєш ся, що се найліпший годин-
ник за єї гроші, заплати агентові \$5.95
і кошти експресу. Гарний ланцюжок
дамо даром, а хто пришле вперед
гроші, дістане гарне золоте перо або
золотий ланцюжок і трест даром і за-
ощадить кошти експресу. Не бій ся: ми
стоїмо за се, що говоримо. Той сам го-
динник з осередком Elgin о \$2.00 більше.
Пишіть зразно що хочеш.

CROWN JEWELRY CO.
Dept. 166, 163 E. Randolph St., Chicago, Ill.

Одинокий
русский адвокат і нотар
з Галичини
Др. Юліян Чупка.

Всі справи в судах і у скає-
рів в повітах Люзерне і Ляка-
ванна.

Всі справи судові, повнова-
сті, контракти, справи війскові
в Галичині.
3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
там де банк Нейкета.

Пріжджає до Скрентон що
Понеділка і Четверга о годині
6 вечером.
402 S. Washington Ave.,
Scranton, Pa.
там де банк Райхманн.

Ф. Памм, Край, ул. Зелна 3,
Австрія, Галичина,
вписав славні в цілім світі
знані годинки кашенкові
"ROSKOPF" докладно на мі-
нуту урегульовані по 2 дол.
Ті самі правдиві патентовані
4 дол., ті самі в трьома
срібними накривками урядо-
во стемпльовані 1 дол.
Ланцюжки срібні урядово стемпльовані 1 дол.,
міцніші 1.50 дол., дуже міцні 2 дол.
При задоволенні належних відповідей
квату прислати. Оплата від гачки до
Америци виносить 50 центів. На жада-
не послає великий ілюстрований ці-
ник дармо і оплатно.

Даремні Фарми!
Хочеш довідатись про край де уряд дав
новим поселенцям найкращий вели-
кий даром, про край де 100,000 Рус-
нам тепер добре володіть ся.

Великий Канадський
Цивільний Захід.
Сли так, то не ванедбай післяти ма-
лу суму, бо лиш єї як річку впре-
длати на одинокую руску часоспис в Ка-
наді, часоспис яка що тяжка перепо-
внена фактами про поступ сего краю,
особливо між Русинами там поселеними.

**Руско-Англійський і Англійсько-Рус-
ський Тлумач.** Книжка, яку кождий
Русин повинен мати. Вить ся сторою по
англійськи. Написана і надрукована так,
щоб васпокоїти жадаю Русинів в Аме-
риці і Канаді. Многочисленні і поуча-
ючіх відділи. Ціна \$2.50.

Нанайський Фармер
P. O. Box 82, Winipeg, Can.

Вступайте до „Союза“!
Союз платить 1000 дол. посмертного за мужа
а 400 дол. за жену.
Хто хоче більше довідатись про „Союз“,
нехай пише до Головного Уряду на
адрес:
Mr. S. JADLOWSKI,
Box 76, Jersey City, N. J.

Руска Щадниця в Перемишлі
приймає вкладки щадничі щоденно в годинах урядових і опро-
центує їх на 4 процент, починаючи вже від слідуєчого дня
по дни зложення і процентують ся до послідного дня перед
днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Рускій Щадниці“ можна складати особисто
в касі товариства, почтовими переказами, листами грошовими,
чеками Почтової Щадниці, котрі Дирекція щадниці на жада-
не безплатно доставляє, в філіях банку австро-угорського на раху-
нок „Рускої Щадниці“ в товариствах: „Взаимного кредиту“ Дні-
стер у Львові, „Кравий Союз кредитовий“ у Львові і „Банк
зв'язковий“ в Станиславові.

„РУСКА ШАДНИЦЯ“ уділяє позичок:
а) гіпотечних, піврічними амортизаційними ратами платних
на 5 процент на протяз літ 10—50 після вибору позичачого;
б) на льокбард ефектів на 5 і пів процент;
в) на есконт векселів на 6 процент, на векселі перемазані за
3—6 місяців платні.

Справи позичок полагоджуюсь можливо скоро.
Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Рускої Ша-
дниці“ ул. Косцюшка, Народний Дім І. поверх, щоденно безко-
ротно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділі і руских
свят.

Після §. 14. уставу „Рускої Щадниці“, через д. к. міністерство справ вну-
трішніх затвердженого, вкладки в товаристві „Руска Щадниця“ в Перемишлі
надають ся до локсації капіталів пупілярних, фондацийних і т. п., має отже
„Руска Щадниця“ безпеку пупілярну. 1-5

Дирекція Рускої Щадниці в Перемишлі.
Крил. о. 1 Стрийський. Д-р Т. Кормош. Ал. Ярема.

ЧИТАЙТЕ І
Спис книжок, які продаємо:

* Америка.....15 ц.	історії українського народу.....20 ц.
* Ангел та пучельник і т. і.....15 ц.	* Назвоний Грішник.....20 ц.
Біблія Велика.....2 дол.	Народний рух австро-угорських Ру- синів.....15 ц.
Борба клас і тому робітників ор- ганізують ся.....15 ц.	Новий Завіт.....4 дол.
Весела книжочка з образками.....30 ц.	Образки і загадки.....10 ц.
* В Старім і Новім краю.....25 ц.	Оповідання.....15 ц.
* Гріхні мільонерів і т. п. С. 7.....15 ц.	Оповідання про мадрих богів.....10 ц.
Дещо в історії православної мі- сії в Америці.....10 ц.	Про відступників від рос. пра- вослав'я.....10 ц.
Дещо про авіяра.....30 ц.	* Про нутро землі.....25 ц.
* Два левади і т. п. С. 5.....15 ц.	Підземні скарби.....25 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6.....15 ц.	Покуса.....10 ц.
* Емігрант.....15 ц.	Псалтир.....1 дол.
Жовнір.....10 ц.	Розмова Поліака, в Руском.....10 ц.
Журавлі.....15 ц.	Руско-англійський словарець.....20 ц.
Житє Ісуса Христа.....1.50 дол.	* Релігійні віровання старинних народів.....20 ц.
* Житє, зарібки, організації і т. п. в Спол. Державах.....15 ц.	Смерть.....10 ц.
Зуб ва зуб.....10 ц.	* Стародавні казки та оповідання.....15 ц.
* Казки про „Кидів“.....15 ц.	* Степові люди.....15 ц.
Історія Руси в образках.....10 ц.	* Стрий.....20 ц.
Капітал і праця.....15 ц.	Унія в Америці.....20 ц.
* Книжка Рахункова.....50 ц.	* Хто в чого живе.....15 ц.
* Календар.....25 ц.	* Як то є люди на землі, в 20 образках.....50 ц.
Марія.....10 ц.	* Як мужик ходив до царя правди шукати.....15 ц.
* Многострадальний народ, огляд15 ц.	* Через кордон.....15 ц.

Атлас цілого світа, англійський, 105 мал, над 300 сторін, подає
імена і людність 40,000 міст цілого світа 1 дол.

Мана Сполучених Держав і цілого світа 4 стопи широка
а 6 стіп довга (інші продають по 5 дол.) у нас лиш 2 дол.

Адрес треба всегда виписати англійськими буква-
ми і то дуже виразно.

Swoboda, 184 Hudson St., New York

Оден з найбільших
броварів
в Америці.

**ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПО-
СІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.**

Хто лиш раз по-Голова від него
коштує сего пива, ніколи не болить,
то иншого вже не боєть здорове і
буде пити. поживне.

**НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕПТОЮ ХВА-
ЛИТИ, БО ДОВРЕ САМО ЗА
СЕБЕ ГОВОРІТЬ.**

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Нанайський Фармер
P. O. Box 82, Winipeg, Can.